

Tietoaika

8/2000

s. 8-10

Julkisen
ruoka-
huollon
markkinat

kunnat

kolmas ala

yritykset

valtio

4 TYÖTTÖMYYDEN ALUEELLISET EROT PYSYVIÄ

5 EUROOPPA-RAPORTISTA ECONOMIC TRENDS SEURAAVA KULUTUSTUTKIMUS ENSI VUONNA

6 MIKKELIN SEUTU ON SUOMEN SUURIN KESÄMÖKKIALUE

8 KUNNAT KILPAILUTTAMAAN ATERIA-PALVELUJEN TUOTTAJIA

11 UHANALAISET RUOKALAJIT

15 INVESTOINNIT KASVUSSA – MUTTA KAUKANA HUIPPUVUOSIEN TASOSTA

17 OPTIOT – PALKKAA VAI MYYNTIVOITTOA?

18 KOTIMAAN KATSAUS

- Kuusamoon toistasataa uutta kesämökkiä
- Huumerikokset lisääntyivät viidenneksen
 - Bruttokansantuote kasvoi 4 %
 - Teollisuustuotanto kasvoi peräti 12,4 %
 - Tehdasteollisuuden tuotanto lisääntyi 6 %
 - Asunto-osakekauppa vilkastui edelleen
 - Suomalaisten lomasuunnitelmat vahvassa kasvussa
 - Mainostoimistojen kasvu hidastui
 - Rakennusyriyten liikevaihto kasvoi 14 %
 - Työttömyys ennallaan 10,3 prosentissa
 - Inflaatio kiihtyi 3,5 prosenttiin
 - Teollisuuden tuottajahinnat nousivat 0,6 %
 - Suomalaisten ulkomaanmatkailu vilkastui
 - Syntyneitä ennätysvähän

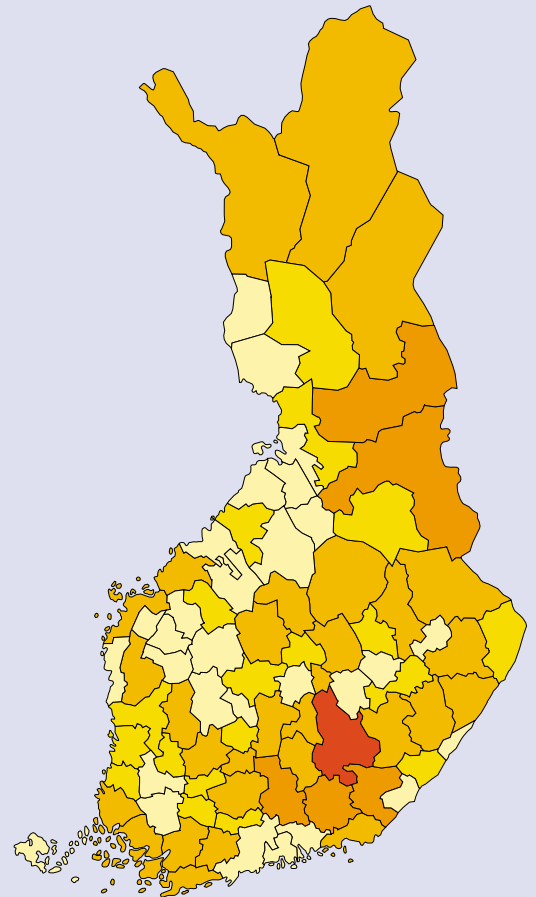
28 KANSAINVÄLINEN KATSAUS

Koulutusajanodote OECD-maissa 16,4 vuotta
Kreikassa pienet koulutusmenot
Tiekuolemat lisääntyivät vain Kreikassa
Sähkö halventunut eniten Pohjois-EU:ssa
Euroinflaatio kiihtyi 2,4 prosenttiin
Euroalueen bkt kasvoi 0,9 %
Euroalueen työttömyys edelleen 9,2 %

30 KUUSELAN KUVIOT

Älä katkaise visuaalista vertailtavuutta

Mikkelin
seutukunta
mökkikannan
kovin
kasvattaja

s. 6-7

Kotimaan katsauksen taulukot

- 19 Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja
Kansantalouden kysyntä ja tarjonta
Valtionvelka
Valtion tulot ja menot
- 20 Markkinahakkuut
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
- 21 Konkursit
Myönnetty rakennusluvut
Rakennuskustannusindeksi
Asuntotuotanto
Asuntojen hinnat
- 22 Ulkomaankauppa
Vaihtotase
Keskeisiä valuuttakursseja
Keskeisiä korkoja
- 23 HEX-osakeindeksi
Kaupan myynti
Yleisön talletukset pankeissa
Pankkien luotot yleisölle
- 24 Työttömyys
Työllisyys
- 25 Palkansaajien ansiotasoindeksi
Julkisten menojen hintaindeksi
Kuluttajahintaindeksi
Tuotannon hintaindeksi (1949=100)
Tukkuhintaindeksi (1949=100)
- 26 Tuontihintaindeksi
Vientihintaindeksi
Teollisuuden tuottajahinta-,
kotimarkkinoiden
perushinta-, tukkuhintaindeksi
- 27 Rekisteröidyt uudet autot
Majoitustoimint
Väestömuutokset

Aikasarjataulukot

- 19 Bruttokansantuote
20 Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
21 Rakennuskustannusindeksi
22 Ulkomaankauppa
23 Kaupan myynnin määräindeksi
24 Työmarkkinat
25 Kuluttajahintaindeksi
26 Tukkuhintaindeksi
27 Väkiluku

28 Kansainvälisen katsauksen taulukko

- Väkiluku • BKT • BKT/as. • BKT vuosimuutos •
Teollisuustuotanto • Työttömyysaste • Kuluttajahinnat
• Vähittäiskaupan myynti • Osakkeiden hinnat

Mitkä ruoat jäävät lautaselta?

s. 11-14

Tieto aika

ISSN 0781-0644
Ilmestyy 12 kertaa vuodessa
WWW-sivut:
www.tilastokeskus.fi/tieto aika
PL3A, 00022 TILASTOKESKUS

Sähköposti (Internet):
tiedotus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
henkilöt: etu.sukunimi@tilastokeskus.fi
faksi (09) 1734 2354
p. (09) 17341

PÄÄTOIMITTAJA:
Jussi Melkas,
p. 1734 3200

TOIMITUSSIHTEERIT:
Jouni Kotkavuori,
p. 1734 2269
Mikko Erjäs,
p. 1734 2236

TYÖRYHMÄ:
Mikko Mäkinen (informaattikko),
Aila Marjamäki (taitto),
Irene Matis (ulkoasu),
Jussi Korpi (kuvitus).

TILAUKSET:
Annikki Naukkarinen,
p. 1734 2531
Irttonumero: 39 mk,
vuositilaus 12 numeroa
vuodessa: 410 mk,
kestotilaus: 350 mk.

PAINOPAIKKA:
Uusimaa Oy

Jussi Melkas ■

Pelastakaa hyytelösylyt!

Juttumme sivuilla 11–14 kertoo ruokailutottumusten muutoksesta. Juttu paljastaa, että uhanalaisia ruokalajeja ovat muun muassa kukkakaali ja hyytelösylyt. Niiden osuus nuorten kulutuksesta on häviävän pieni.

Tieto osoittaa mielestäni, etteivät nuoret ihmiset osaa löytää elämän todellisia nautintoja. Vaikuttajana on tietenkin ruokaperinteiden haurastuminen urbanisaation ja muuttoliikkeen myötä. Tämän takia ruokavaliomme on yksinkertaistumassa. Kaupan hyllyiltä on viime vuosikymmeninä kadonnut lukuisia herkullisia elintarvikkeita. Usein niiden laatu on ensin heikentynyt olennaisesti.

Hankkimamme ruoan jalostusaste on noussut selvästi. Ostamme lounaan, emme salaattia, lihaa ja perunoita. Ostamme pizzan, emme jauhelihaa, juustoa ja jauhoja.

Samalla päätöksenteko siitä mitä oikeastaan syömmme on siirretty meiltä itseltämme pois. Onneksi – voisi edellä esitetyn perusteella todeta. Nyt ainakin osasta ruokavaliotamme päättää asiantuntija, joka ei havaintojeni mukaan ole hylännyt esimerkiksi kukkakaalia. Vaikka nuori kuluttaja ei kukkakaalia ostakaan, hän syö sitä lounaassaan.

Hyytelösylyt jää ongelmaksiksi, enkä ole aivan varma onko työpaikkalounas herkullisin tapa syödä kukkakaalia.

Työttömyyden alueelliset erot säilyneet

Viime kuukausien työvoimatutkimukset viittaa-
vat edelleen siihen, että työttömyys alenee, jos-
kin kovin hitaasti talouden vahvaan kasvuun
verrattuna. Kokonaistuotannon vientivetonen kasvu ei
viime aikoina ole lisännyt työllisyyttä toivotulla tavalla.
Toisaalta työvoimakapeikotkin ovat jääneet pelättyä lie-
vemmiksi.

Toinen yleinen havainto on se, että alueelliset työttö-
myyserot näyttävät säilyvän suurina. Tänä vuonna alle 10
prosentin työttömyysasteeseen on päästy ainoastaan Ete-
lä-Suomen läänissä. Kainuussa työttömyys oli edelleen yli
20 prosentin tasolla.

Alueelliset työttömyyserot suurenevät tuntuvasti
1990-luvun jälkipuoliskolla ja tämän suuntainen kehitys
näyttää jatkuvan. Suomen alueellisia eroja laajentaa Ahve-
nanmaa, jossa Eurostatin tuoreimpien tilastojen mukaan
on tätä nykyä alhaisin työttömyys Euroopan unionin
NUTS 2 -alueista.

Merkille pantavaa on myös se, että korkean ja mata-
lamman työttömyyden alueet ovat ainakin maakuntatasol-
la tarkasteltuna edelleen lähes poikkeuksetta samoja, kuin
mitä ne olivat 1990-luvun puolivälissä. Suuria suhteellisia
alueellisia nousuja tai romahduksia ei nousukauden myötä
ole tapahtunut.

Työttömyyden alueellisten erojen taustalla on ennen
kaikkea talouden ja työllisyyden kasvun eriytyminen.
Vuoden 1993 jälkeisestä työpaikkojen nettolisäyksestä lä-
hes 70 prosenttia on suuntautunut Uudenmaan ja Var-
sinais-Suomen maakuntiin. Suuralueista vain Uusimaa ko-
hensi 1990-luvulla asemaansa bruttokansantuote asukasta
kohden -vertailuissa. Muut suuralueet ovat suhteellisesti
taantuneet.

Korkean työttömyyden alueet kärsivät usein myös
muista rakenteellisista ongelmista, kuten epäedullisesta
elinkeinorakenteesta, väestön ikääntymisestä, korkeasta
huoltosuhteesta tai pitkäaikaistyöttömyydestä. Myös työl-
lisyyssasteiden eriytyminen alueittain näyttää viime vuosi-
na voimistuneen.

Alueellisia kehityseroja lisäävät tekijät näyttävät edel-
leen olevan poikkeuksellisen vahvoja. Edes ennätysmittoi-
hin noussut väestön muuttoliike ei näytä estävän alueellisten
työttömyyserojen kasvua. Viime vuonna muuttoliik-
keen pitkään jatkunut kasvu osoitti hiipumisen merkkejä.
Kuluvana vuonna muuttojen kasvu näyttää kuitenkin no-
peutuvan uudelleen mm. vientivetoisen talouskasvun seu-
rauksena. Myös työssäkäynti asuinalueen ulkopuolella li-
sääntyy edelleen vauhdittaen entisestään työvoiman liik-
kuvuutta. Luonnollisen väestönkasvun hidastuessa väestön

nettomuutto on entistä tärkeämmässä asemassa alueen
työllisyysnäkökymien ja yleensäkin alueen kehitysedellytys-
ten määrittäjänä.

Suomi ei ole alueongelmineen poikkeus teollisuusmai-
den joukossa. Tämä ilmenee OECD:n kesäkuussa julkais-
tun työllisyyskatsauksen (Employment Outlook) kansain-
välisestä vertailusta. Työttömyyden alueelliset erot ovat
Suomessa teollisuusmaiden keskiluokkaa. Erytisen suuret
alueelliset erot ovat Italiassa ja Saksassa. Myös muualla
Euroopassa työttömyysongelmat näyttävät vakiintuneen
tiettyjen alueiden ongelmiksi. Sen sijaan esimerkiksi
Yhdysvalloissa monet alueet ovat kyenneet ratkaisemaan
työttömyysongelmansa. Myös väestön sisäinen muuttoliike
on meillä tätä nykyä lähellä teollisuusmaiden keski-
määrää.

Aluekehityksen taustatekijöihin OECD:n analyysi ei
tuo paljon lisävaloa. Avoimeksi kysymykseksi jää ennen
kaikkea globalisoitumisen ja uuden teknologien vaikutuk-
set aluekehitykseen. Varmoja merkkejä esimerkiksi aluei-
den erikoistumisesta tietyille tuotannonaloille ei tilastoi-
sta vielä voida päätellä. Työttömyysongelman yleisestä lie-
venemisestä huolimatta tehokkaan aluepolitiikan tarve
nähdään edelleen välttämättömäksi.

Aluepolitiikka ja sen painottaminen uudelleen pitävät
jatkossakin edelleen yllä luotettavan alueellisen tilastotie-
don tarvetta. Myös yritysten taholta alueellisen tiedon kys-
yntä on viime vuosina nopeasti kasvanut. Aluetiedon tar-
jonta on kehittymässä kasvavaa kysyntää vastaavaksi.
Aluetilastojen tarjontaa on kehitetty tiiviissä yhteistyössä
tutkijoiden ja tiedon käyttäjien kanssa. Suomessa esimer-
kiksi valmistumassa olevat alueelliset panos-tuotostiedot
helpottavat aluekehityksen analysointia. Aluetilinpidon
tuotantoa ollaan nopeuttamassa. Paikkatietokantoja kehi-
tetään, samoin maaseutu- ja kaupunki-indikaattoreita.

Myös aluetiedon käyttö tutkimustarkoituksiin on vii-
me aikoina nopeasti yleistynyt. Kehittyvät tilastoaineistot
ovat mahdollistaneet kokonaan uusien näkökulmien sel-
vittämisen. Toivottavasti myös tutkimusaiheiden rele-
vanssi politiikka- ym. ongelmien suhteen pidetään riittä-
vän korkeana. Osittaistarkastelujen asemesta tarvitsimme
selvityksiä aluekehityksen ja muuttoliikkeen koko-
naisvaikutuksista talouden kilpailukykyyn, kasvuun, työl-
lisyyteen ja kansalaisten hyvinvointiin. Vankkaa tietoa
tarvitaan, jotta aluepolitiikassa päästäisiin laajempaan yh-
teistyöhön nykyisten kieltämättä hieman pirstaleisten oh-
jelmien sijaan.

Timo Relander, Tilastokeskuksen pääjohtaja

Eurooppa-raportista Economic Trends

Tilastokeskuksen yrityksille suunnatun kansainvälisen tiedon yksikkö International Business Statistics on perustanut uuden aikakausjulkaisun, jonka nimi on Economic Trends. Se tarkastelee yritysten ympäristöä maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Economic Trends käsittelee myös niitä uuden talouden ja liikkuvan tietoyhteiskunnan ilmiöitä, jotka eivät vielä ole tilastokuvauksen piirissä.

Economic Trends korvaa Eurooppa-raportin, joka ehti ilmestyä muutamaa vuotta ennen tämän vuoden ajan. Asiakkaiden toivomusten perusteella uusi julkaisu keskittyy neljään ydinalueeseen: talouden kehityssuuntiin, tietotekniikkaan ja uuteen talouteen, inhimilliseen pääomaan sekä Euroopan kulutusmarkkinoihin.

Artikkelien kirjoittajat ovat koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita. Julkaisu on pääosin suomenkielinen, mutta osa artikkeleista on englanniksi. Artikkelien

lisäksi se sisältää tuoreita kansainvälisiä taloustilastoja.

Kuusi kertaa vuodessa

Kesäkuussa ilmestyneen ensimmäisen numeron lisäksi tänä vuonna ilmestyy vielä kolme numeroa. Ensi vuodesta ilmestymistiheys on kuusi numeroa vuodessa. Economic Trends sisältää noin 80 sivua.

Esimerkkejä ensimmäisen numeron aiheista: Kuluttajaryhmät pirstoutuvat, Maailman talouskasvun tulevaisuus, Vladimir Putinin talousohjelma, Vähittäiskaupan markkinoiden rauha murtumassa Britanniassa, Teknologiasakkeiden keinunta ei uhkaa Suomen taloutta, Miten yrityksen identiteettiä johdetaan sekä liitteenä ajankohtaisia koulutus- ja taloustilastoja OECD-maista.

Vuositulauksen hinta on 1 295 markkaa, kestotilauksena 1 195 markkaa. Elokuun loppuun on voimassa kestotilauksen tutustumistarjous: 840

markkaa + Kymmenvuotiskatsaus 90-luvun Suomesta ilmaiseksi (arvo 280 markkaa).

Tilaukset ja tiedustelut: puhelin (09) 1734 2263, faksi (09) 1734 2752, sähköposti ibs.tilastokeskus@stat.fi

Seuraava kulutustutkimus ensi vuonna

Suomessa on tehty kulutustutkimuksia lähes sadan vuoden ajan. Ensimmäinen oli Vera Hjeltin Tutkimus ammattityöläisten toimeentuloehdoista Suomessa 1908–1909.

Tutkimuksia tehtiin epäsäännöllisin välein 1960-luvulle asti. Vuonna 1966 alkoi Kotitaloustiedustelu-nimellä säännöllinen, noin viiden vuoden välein tehty tutkimussarja, joka jatkui vuoteen 1990.

Vuonna 1994 siirryttiin jatkuvaan, vuosittaiseen tutkimukseen ja tutkimuksen nimi muuttui kotitaloustiedustelusta kulutustutkimukseksi. Tavoitteena oli saada nopeammin tietoa muutoksista kotitalouksien kulu-

tuksessa. Myös kansantalouden tilinpidon ja kuluttajahintaindeksin tarpeet puolsivat jatkuvaa kulutustiedon keräämistä kotitalouksilta.

Kolme tutkimusta tehtiin peräkkäisinä vuosina 1994–96. Tutkimuksen otoskoko jouduttiin rahoitussyistä pudottamaan kolmasosaan aiemmasta. Otokseen pienentäminen heikensi kuitenkin tulosten tarkkuutta, mikä rajoitti tutkimuksen käyttökelpoisuutta. Aineistojen luotettavuuden kasvattamiseksi vuosiaineistoja yhdisteltiinkin suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Tilastokeskus päätti luopua vuosittain tehtävistä tutkimuksista ja tehdä tutkimuksen harvemmin, mutta suuremmalla otoskoolla. Seuraava tutki-

mus vuonna 1998 tehtiin kaksinkertaisella otoskoolla verrattuna vuosien 1994–96 tutkimuksiin. Samalla päätettiin siirtyä tekemään tutkimuksia kolmen vuoden välein eli seuraava tutkimus tehdään vuonna 2001.

Vuoden 1998 tutkimuksen suurin muutos aiemmista tutkimuksista oli siirtyminen Eurostatin suositteluun kulutusnimikkeistöön, COICOP-nimikkeistöön (Classification of Individual Consumption by Purpose). Uudistetun kansantalouden tilinpidon mukainen COICOP-nimikkeistö on otettu käyttöön myös kuluttajahintaindeksissä. Muuten vuoden 1998 tutkimus vastasi menetelmiltään ja käsitteiltään vuosien 1994–96 tutkimuksia.

Mikkelin seutu on Suomen suurin kesämökkialue

Kuusamo on tunnetusti Suomen suurin kesämökkikunta. Vuoden 1999 lopussa Kuusamossa oli jo lähes 5 300 kesämökkiä. Kuusamon etumatka kasvoi entisestään, koska myös viime vuonna siellä valmistui eniten uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia. Seutukunnista suurimmaksi kesämökkialueeksi nousee kuitenkin Mikkelin seutu, jossa Mikkelin ja sen seitsemän ympäristökunnan alueella sijaitsee jo yli 18 000 kesämökkiä.

Jari Nieminen

Mikkelin seudun vetovoima on tehonnut jo kaksi vuosikymmentä. Vuodesta 1980 lähtien seutu on ollut suurin kesämökkialue, ja sen kesämökkikanta on myös kasvanut kaikista seutukunnista eniten niin 1980- kuin 1990-luvuillakin.

Suomessa oli viime vuodenvaihteessa jo 444 000 kesämökkiä. Uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia valmistui silti vain alle 5 000 eli hieman vähemmän kuin vuonna 1998. Koko 1990-luvun ajan uusia kesämökkejä on valmistunut vuosi vuodelta hieman vähem-

Mikkelistä kolmanneksi suurin kesämökkikunta vuodenvaihteessa 2001

Ensivuoden alussa toteutetaan Mikkelin kaupungin, Mikkelin maalaiskunnan sekä Anttolan kunnan kuntaliitos. Viime vuodenvaihteessa näissä kunnissa oli yhteensä 4 353 kesämökkiä. Mikkelin kohtaa kesämökkikunnista kolmanneksi Kuusamon ja Tammissaaren jälkeen ja ohittaa naapurikunnan Mäntyharjun sadalla mökillä. Kuntaliitos on siten omiaan vahvistamaan alueen mainetta Suomen suurimpana kesäasutusseutuna.

män. Toisaalta kesämökkikanta kasvaa myös siten, että muita vanhoja rakennuksia muutetaan kesäasutuskäyttöön.

1990-luvulla kesämökkikanta lisääntyi 76 000 mökillä. Suurimmalla kesämökkiseudulla Mikkelin seutukunnassa kesämökkikanta kasvoi 3 000:lla.

Seutukunnat, joissa eniten kesämökkejä 31.12.1999

Seutukunta	Kesämökkejä
1. Mikkelin	18 442
2. Tampereen	12 091
3. Länsi-Saimaan	11 938
4. Lahden	11 877
5. Vakka-Suomen	11 497

Seutukunnat, joissa kesämökkikanta kasvoi määrällisesti eniten 1990–99

Seutukunta	Kpl
1. Mikkelin	3 001
2. Lahden	2 312
3. Koillismaaan	2 235
4. Länsi-Saimaan	2 214
5. Kehys-Kainuun	2 055

Seutukunnat, joissa kesämökkikanta kasvoi suhteellisesti eniten 1990–99, %

Seutukunta	%	Kpl
1. Suupohjan	51,7	504
2. Tunturi-Lapin	49,8	1 501
3. Kaustisen	44,8	409
4. Viitasaaren	44,0	1 028
5. Koillis-Lapin	42,8	1 824

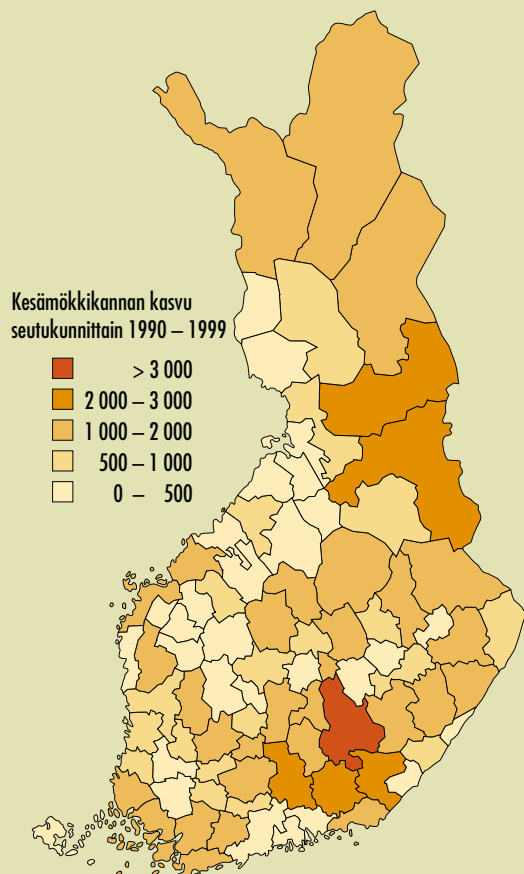
Taulukoissa mainitut seutukunnat

Eteläisten seinänaapurien seutukunta: Jalasjärvi, Kurikka, Peräseinäjoki – **Helsingin seutukunta:** Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Siuntio, Tuusula, Vantaa – **Kaustisen seutukunta:** Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi, Ullava, Veteli – **Kehys-Kainuun seutukunta:** Hyrynsalmi, Kuhmo, Puolanka, Suo-

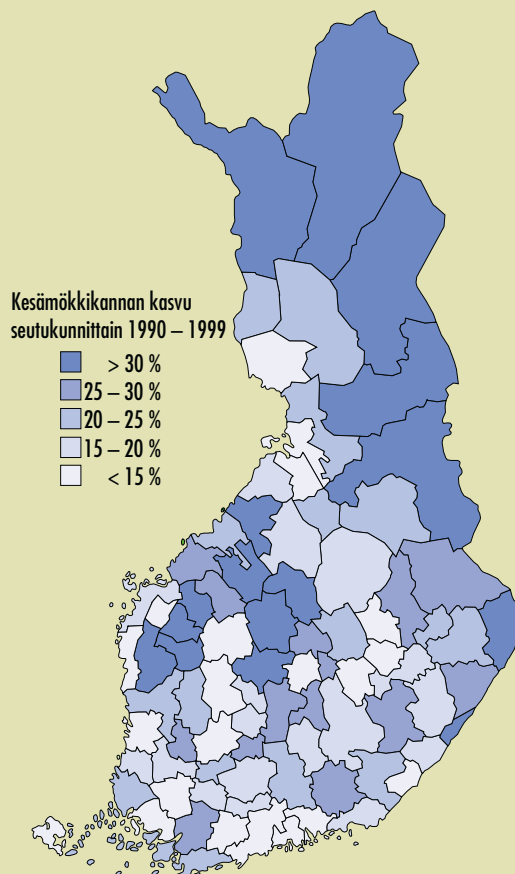
mussalmi, Vaala – **Koillismaaan seutukunta:** Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski – **Koillis-Lapin seutukunta:** Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla, Savukoski – **Kyrönmaan seutukunta:** Isokyrö, Laihia, Vähäkylä – **Lahden seutukunta:** Artjärvi, Asikkala, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki – **Lakeuden seutukunta:** Liminka, Lumijoki, Rantsila, Temmes, Tyrnävä – **Länsi-Saimaan seutukunta:** Lemi, Luumäki, Savitaipale, Suomen-

niemi, Taipalsaari, Ylämaa – **Mariehamns regionkommun:** Eckerö, Finström, Geta, Hammarland, Jomala, Lemland, Lumparland, Maarianhamina, Saltvik, Sund – **Mikkelin seutukunta:** Anttola, Hirvensalmi, Kangasniemi, Mikkelin, Mikkelin maalaiskunta, Mäntyharju, Pertunmaa, Ristiina – **Oulun seutukunta:** Hailuoto, Haukipudas, Kempele, Kiiminki, Muhos, Oulu, Oulunsalo – **Pohjoisten seinänaapurien seutukunta:** Ilmajoki, Nurmo, Seinäjö-

KESÄMÖKKIEN MÄÄRÄN MUUTOS SEUTUKUNNITTAIN 1990–99

KESÄMÖKKIEN MÄÄRÄN SUHTEELLINEN MUUTOS SEUTUKUNNITTAIN 1990–99, %

Vähiten kesämökkikanta kasvoi viidessä Pohjanmaan seutukunnassa: Kyrönmaan, Lakeuden, Siikalatvan ja Seinäjoen seuduilla. Yhteenlaskettuna mökkikannan lisäys jäi siellä alle 800 kesämökkiin.

Suhteellisesti eniten kesämökkikanta kasvoi myös joissakin sellaisissa seutukunnissa, joissa mökkejä on mel-

ko vähän. Etelä-Pohjanmaalla Kauha- ja Isojokien varsilla Suupohjan seutukunnassa mökkien määrä lisääntyi yli 50 prosenttia. Tunturi-Lapissakin kasvu oli lähes yhtä suuri.

1990-luvun kesämökkikannan kasvussa eri alueilla voi selvästi havaita Suomen jakautuneen toisaalta vahvoihin kesämökkialueisiin ja toisaalta vä-

häisen kesäasutuksen seutuihin. Vahvoilla kesäasutusseuduilla on paljon rantoja ja etenkin järvien ja meren rantamaisemat houkuttelevat kesäasutusta.

Vielä 1990-luvulla kasvu on ollut nopeinta siellä missä myös mökkejä on eniten. Tämän voisi tulkita kertovan ainakin siitä, ettei Suomen rantoja ole vielä rakennettu missään aivan täyteen. Ainoastaan Helsingin, Oulun, Maarianhaminan ja Porvoon seuduilla voidaan nähdä merkkejä rantojen loppumisesta. Näillä seuduilla on mökkikannan kasvu jäänyt noin 5 prosenttiin viime vuosikymmenen aikana, kun koko maassa kasvu oli yli 20 prosenttia.

Lähteitä:

Kesämökki 1999. Tilastokeskus (julkaisu); <http://statfin.stat.fi/statweb/> (Tilastokeskuksen www-sivut)

Jari Nieminen on suunnittelija Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntokantayksikössä.

Seutukunnat, joissa kesämökkikanta kasvoi määrällisesti vähiten 1990–99

Seutukunta	Kpl
1. Kyrönmaan	63
2. Lakeuden	122
3. Siikalatvan	125
4. Pohjoisten seinänaapurien	230
5. Eteläisten seinänaapurien	232

Seutukunnat, joissa kesämökkikanta kasvoi suhteellisesti vähiten 1990–99

Seutukunta	%	Kpl
1. Helsingin	3,3	336
2. Oulun	7,3	280
3. Mariehamns	8,0	254
4. Porvoon	8,4	447
5. Sydösterbottens kustregion	9,6	252

ki, Ylistaro – **Porvoon seutukunta:** Askola, Porvoo, Sipoo – **Siikalatvan seutukunta:** Kestilä, Piippola, Pulkila, Pyhäntä – **Suupohjan seutukunta:** Isojoki, Jurva, Karijoki, Kauhajoki, Teuva – **Sydösterbottens kustregion:** Kaskinen, Kristiinankaupunki, Närpiö – **Tampereen seutukunta:** Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Tampere, Vesilähti, Yläjärvi – **Tunturi-Lapin seutukunta:** Enontekiö, Kittilä, Kolari, Muonio – **Vakka-Suomen**

seutukunta: Kustavi, Laitila, Mietoinen, Mynämäki, Pyhäntä, Taivassalo, Uusikaupunki, Vehmaa – **Viitasaaren seutukunta:** Kinnula, Pihlajavesi, Viitasaari

Seutukunnat ovat muutaman kunnan aluekokonaisuuksia, jotka sisäasiainministeriö on muodostanut kuntien välisen yhteistyön ja työssäkäynnin perusteella. Niitä on yhteensä 85.

Yksityisillä 15 prosenttia julkisalan ruokahuollosta

Kunnat kilpailuttamaan ateriapalvelujen tuottajia

Valtion virastojen henkilöstöruokailun hoitavat paljolti yksityiset tuottajat. Kunta-alan koulu-, terveys- ja sosiaalitoimen ateriapalvelut tuotetaan sitä vastoin pääosin omalla työvoimalla. Ruokahuollon kilpailuttamiseen vaikuttavat muun muassa kuntien omaan henkilöstöön ja arvonlisäverotukseen liittyvät asiat.

Pekka Lith

AC Nielsenin suurkeittiötilaston mukaan julkisella alalla valmistettiin yhteensä 415 miljoonaa ruoka-annosta vuonna 1999. Julkisen alan merkittävimmät ravintoloiden pitäjät ovat kuntia ja kuntayhtymiä, sillä kunta-alan oman toiminnan osuus koko julkisen alan ruokahuollosta on annosmäärillä mitaten 79 prosenttia.

Julkisalan henkilöstö- ja laitoseruokailussa on siirrytty 90-luvulla enenevässä määrin ostopalvelujen käyttöön. Suomessa yksityisten palveluntuottajien markkinaosuus julkisen alan ruokahuollosta on kokonaisuudessaan noin 15 prosenttia. Yksityisten palveluntuottajien osuus on suuri esimerkiksi ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Myös valtion virastojen ja laitosten henkilöstöruokailu on pitkälti ulkoistettu, mikä on johtunut muun muassa Valtion ravitsemiskeskuksen yksityistämisestä 90-luvulla. Valtion oma toiminta koostuu vain varuskuntien ja vankiloiden ateriahuollosta. Yksityiset ateriapalvelujen tuottajat haluivatkin laajentaa toimintaansa seuraavaksi puolustusvoimien ruokahuoltoon.

Kunnat ostavat vähän

Kuntien ja kuntayhtymien ruokahuollosta suurin osa hoidetaan omalla työvoimalla. Aidon yritysalan merkitys kunta-alan ruokahuollosta on jäänyt laitostyyppistä riippuen vain 1–5 prosenttiin valmistetuista aterioista. Ainoastaan sosiaalihuollon hoitokodeissa yksityisillä ateriapalvelujen tuottajilla, ja erityisesti kolmannen alan yhteisöillä, on merkittävä asema. Kolmannen alan yhteisöt ovat pääasiassa säätiö- ja yhdistysmuotoisia palveluntuottajia.

Kuntahaastattelujen mukaan yksityiset ateriapalvelut kuitenkin yleistyvät kunnissa lähivuosina, mutteivät räjähdysmäisesti. Myös tehtyjen yrityskyselyjen mukaan yksityisten ateriapalvelujen kysyntä kasvaa kunnissa. Yritykset toivovat, että kuntien ruokahuollon järjestämispalvelut avautuisivat kaikilla hallinnon aloilla, kuten kouluruokailussa, sairaalaruokailussa ja kotipalvelussa.

Ruokahuollon ulkoistaminen on edennyt pisimmälle pääkaupunkiseudulla ja Keski-Uudellamaalla, joissa kunnat ovat ulkoistaneet muun muassa koulujen, päiväkotien sekä vanhusten ja vammaisten kotipalvelun ateriahuoltoa. Yksityisten palvelujen vahvuutena on pidetty edullista hintaa ja toiminnan joustavuutta. Uudenaan ulkopuolella palvelujen ulkoistaminen on kuitenkin vähäistä.

Kasvukeskuksissa ostopalvelujen lisääntymistä edesauttaa paheneva työvoimapula, sillä palvelulaitosten keittiöhenkilöstö on ikääntymässä. Myös kuntien puutteelliset koulutusvoimavarat heikentävät työvoiman laadullista kilpailukykyä. Pienissä kunnissa ravitsemispalvelujen hankinta yksityisiltä tuottajilta voisi turvata alan palvelujen tarjonnan säilymisen paikkakunnalla.

Tarjonta keskittynyttä

Kilpailuttamista ovat vaikeuttaneet virkamiesten ennakoasenteet yksityistä palvelutarjontaan kohtaan ja ammattiyhdistysliikkeen vastustus. Lisäksi yritysten on hallettu työllistävän kuntien vanhaa keittiöhenkilöstöä. Kilpailuttamisesta saadut hyödyt kuitenkin hupenevat, jos yritykset saavat 80–90 prosenttia kustannuksista annettuna.

Suurkeittiöiden luku- ja annosmäärät keittiöpitäjän mukaan Suomessa 1999

Keittiöpitäjä	Suurkeittiöiden määrä	Ruoka-annoksia		
		%	milj. kpl	%
Valtio	156	0,8	27,9	3,9
Kuntayhteisöt	5 197	28,2	329,6	46,3
Osuustoiminnallinen yhteisö	561	3,0	25,7	3,6
Yksityinen yritys	11 184	60,8	284,4	39,9
Muu yhteisö	1 320	7,2	45,2	6,3
Yhteensä	18 418	100,0	712,8	100,0

Suomessa toimi 18 400 suurkeittiötä, jotka valmistivat arviolta 713 miljoonaa ruoka-annosta vuonna 1999. (Lähde: AC Nielsenin suurkeittiötilasto 1999)

Tuottaja-alojen osuudet julkisten laitosten ruokahuollon markkinoista valmistetuilla ruoka-annoksilla mitaten 1999, %

Laitos	Valtio %	Kuntayhteisö %	Yritykset %	Kolmas ala %
Sairaalat	0,9	94,1	0,9	4,1
Hoitokodit	0,8	71,9	4,6	22,7
Päiväkodit	0,2	93,6	1,4	4,8
Peruskoulut ja lukiot	0,5	96,5	2,1	0,9
Ammattioppilaitokset	2,2	91,7	1,4	4,7
Varuskunnat ja vankilat	98,9	–	1,1	–
Muut	2,4	24,1	50,1	23,4
Yhteensä	6,6	78,6	6,9	7,9

Yksityisen alan (yritykset + kolmas ala) osuus julkisalan ruokahuollon markkinoista (415 miljoonaa ruoka-annosta) on yhteensä 15 prosenttia, joskin aidon yritysosan osuus yksityisestä toiminnasta on alle puolet (7 prosenttiyksikköä). (Lähde: AC Nielsenin suurkeittiötilasto 1999)

Julkisen alan elintarvikeostojen arvo 1994–98, miljoonaa markkaa

	1994	1995	1996	1997	1998
Valtio	220	220	190	210	70
Kunnat	1 220	1 120	1 240	1 180	1 180
Kuntayhtymät	390	360	380	390	390
Yhteensä	1 830	1 700	1 810	1 780	1 640

Julkisen alan ruokahuollon suuruutta kuvaa se, että pelkästään elintarvikeostot olivat 1,6 miljardia markkaa vuonna 1998. Elintarvikeostojen arvo on kuitenkin pienentynyt, mikä johtuu ruokahuollon tehostumisesta, säästötoimista ja yksityistämisestä. (Lähde: Kuntayhteisöjen talous- ja toimintatilasto, Tilastokeskus)

Toisaalta ostopalvelujen lisääntymistä on hidastanut se, että ateriapalvelut ovat sosiaalihuollon tukipalveluina irrallinen osa kunnan tuottamaa kokonaispalvelua. Tästä syystä suuret ateriapalvelujen tuottajat sekä siivous- ja kiinteistöalan yritykset ovat pyrkineet laajentamaan toimintaansa perinteiseltä toimialaltaan sosiaalihuollon kotipalveluun ja palvelukotitoimintaan.

Kunnat toivovat lisää yksityistä palveluntarjontaa, sillä vakavasti otettavia palveluntuottajia on melko vähän. Nykyisellään Suomessa toimii kaksi suurta ja kaksi pienempää valtakunnallisesti suuntautunutta yksityistä henkilöstö- ja laitosruokailupalvelujen tuottajaa, jotka ovat Amica, Sodexho, Antell-Catering ja Ateria Henkilöstöravintolat.

Julkisten hankintojen pelisäännöt

Suomessa julkisten hankintayksiköiden on noudatettava EU:n hankintasäännöstöä ja Maailman kauppajärjestön (WTO) määräyksiä julkisen alan hankintamenettelystä, kun ne tekevät tavara- ja palveluhankintoja. Suomessa laki julkisista hankinnoista tuli voimaan 1994 alusta. Hankintalakia on sittemmin muutettu. Uudet säännökset tulivat voimaan maaliskuussa 1998.

Hankintamenettelyn tarkoituksena on tehostaa julkisen alan hankintatoimintaa ja varojen käyttöä sekä edistää yritysten mahdollisuuksia tarjota tuotteitaan ja palveluitaan julkiselle alalle

myös yli kansallisten rajojen. Periaatteena ovat hankintojen avoin kilpailutaminen ja tarjoajien (toimittajien) syrjimätön kohtelu.

Julkisia hankintoja ovat tavaroiden ostaminen ja vuokraus sekä palvelujen ostaminen ja urakalla teettäminen. Julkisia hankintayksiköitä ovat valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset ja niiden liikelaitokset. Julkisiin hankintayksiköihin rinnastetaan evankelisluterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkkokunta seurakuntineen.

Yksin- ja erityisoikeuden nojalla toimivat julkisen alan määräämisvallassa olevat vesi- ja energihuollon sekä lii-

kenteen peruspalveluyksiköt, kuten VR-Yhtymä, kuuluvat hankintalain piiriin kynnysarvon ylittävien hankintojen osalta. Teletointa on poistettu EU:n komission tiedoksiannolla peruspalveluyksiköistä vuonna 1999.

Yksityiskohtaista hankintamenettelyä noudatetaan niissä hankinnoissa, joiden kustannusarvio on vähintään tietyn kynnysarvon suuruinen. Esimerkiksi kuntien tavara- ja palveluhankinnoissa kynnysarvo on vuonna 2000 noin 1,2 miljoonaa markkaa. Suomen kansallinen lainsäädäntö velvoittaa kuitenkin kilpailuttamaan myös kynnysarvoja pienemmät hankinnat.

Hinta, laatu ja varmuus ratkaisevat

Ostopalvelujen hankintamenettelynä on käytetty pääasiassa rajoitettua tarjousmenettelyä. Tällä tarkoitetaan sitä, että tarjouspyyntöjä on lähetetty muutamalle mahdolliselle palveluntuottajalle. Hinnan lisäksi palveluntuottajan valintaan ovat vaikuttaneet palvelun laatu ja toimitusvarmuus. Laatu tarkoittaa sitä, että ateriat täyttävät tietyt ravitsemukselliset ja hygieniset vaatimukset.

Palveluntuottajan toimitusvarmuus on tärkeää, koska kunnat eivät voi ylläpitää varajärjestelmiä. Palveluntuottajilta onkin vaadittu yleensä valmiussuunnitelma, mikäli palvelua ei syystä tai toisesta voida ylläpitää toimittamalla.

Tarjouspyynnöissä parantamista

Yritykset arvioivat, että erityisesti suurissa kaupungeissa kilpailutetaan uusia yksittäisiä yksiköitä tai niin sanottuja ongelmayksiköitä, ja kunnan omana työnä halutaan hoitaa helpompien palveluyksiköiden ruokahuoltoa. Yritykset haluaisivat kuitenkin lähteä liikkeelle kokonaisvaltaisesta ateriahuollon ulkoistamisesta. Käytännössä tämä voisi onnistua parhaiten pienissä kunnissa.

Yrityshaastattelujen mukaan kuntien tarjouspyyntömenettelyssä on parantami-

sen varaa, sillä palveluntuottajien valintaperusteet voivat jäädä monissa tapauksissa varsin epäselviksi. Huonosti laadittujen tarjouspyyntöjen vuoksi palveluntuottajille voi syntyä erilaisia mielikuvia tarjottavasta tehtävästä, jolloin myös tarjousten hintahaarukka muodostuu suureksi.

Saatujen kokemusten mukaan tarjouksissa ei ole selitetty riittävän tarkasti, mitä tarkoitetaan esimerkiksi erikoisruokavalioidella. Kunnilla ei ole joissakin tapauksissa juurikaan tietoa kustannuslaskennasta, jolloin yritykset joutuvat neuvomaan kuntien hankintaviranomaisia. Joskus yritykset ovat kokeneet, että kilpailuttamisella on haettu vain tietämystä kunnan oman ruokapalveluyksikön kehittämiseksi.

Hankintamenettelyn epäkohtana on pidetty myös sitä, että valintaperusteena on korostettu liikaa palvelun hintaa. Tehtyjen yrityshaastattelujen mukaan laatu on ymmärretty kunnissa varsin kapea-alaisesti. Esimerkiksi ympäristöasioihin, palveluun ja aterioiden tarjoamistapoihin ei ole kiinnitetty kunnissa tosiasiaa juurikaan huomiota.

Verotus vääristä

Kuntien ostoissa arvonlisäveron hyvitys-palautusjärjestelmä ei ole toteuttanut tehokkaasti asetettuja tavoitteita, sillä

kunnissa ostopalveluihin sisältyvää arvonlisäveroa on pidetty suorana kustannuksena. Ongelmat ovat suurimmat terveydenhuollossa, jossa yksityisen ateriapalveluyrityksen alihankintana tuottamat palvelut ovat arvonlisäverollisia.

Terveydenhuollossa epäkohdat voitaisiin ratkaista lainsäädännöllisesti siten, että sairaaloissa ja muissa laitoksissa harjoitettava ateriapalvelutoiminta katsottaisiin osaksi verotonta terveydenhuoltoa. Vastavaa käytäntöä sovelletaan kunnan sosiaalihuollon ateriapalvelussa. Myös koulutoimen ruokahuollossa ostopalvelut ovat arvonlisäverottomia.

Lähteet:

AC Nielsen: *Suurkeittiötilastot* 1999;

Lith, Pekka: *Kuntasektorin hankintamarkkinat Satakunnassa. Konsulttisto P. Rytönen Oy, tutkimuksia ja raportteja 2/1999, Helsinki* 1999;

Lith, Pekka: *Kuntien hankintamarkkinoiden toimivuus – tarjonnan näkökulma, II väliraportti, Konsulttisto P. Rytönen Oy, Helsinki* kesäkuu 2000;

Svenska arbetsgivareföreningen: *A Simplified Europe, Using the Internal Market to Combat Bureaucracy and Monopolies, Stockholm* 2000;

Tilastokeskus: *Kuntien talous- ja toimintatilastot*

Miten käy mämmin ja hyytelösylytyn?

Uhanalaiset ruokalajit

Muuttuvat ruokatottumukset uhkaavat ruokalajeja laidasta laitaan.

Uhanalaisten lajien listalle voi kulutustutkimuksen perusteella asettaa niin perinneruoka mämmin, einessklassikko hyytelösylytyn kuin luonnontuote kukkakaalinkin.

Jouni Kotkavuori

Sata vuotta sitten kotitaloudet käyttivät yli puolet kaikista kulutusmenoistaan ruokaan. Vielä 70-luvullakin elintarvikkeiden osuus oli kolmannes kulutusmenoista. Nyt osuus on viidennes.

Samalla kun ruokamenojen osuus kulutuksesta on pienentynyt, on budjetin sisälläkin tapahtunut rakennemuutosta. 60-luvulla 90 prosenttia ruokamenoista kului kotiruokaan, nyt enää 70 prosenttia. Alaa ovat vallanneet alkoholijuomat ja kodin ulkopuolella ruokailu. Alkoholien osuus ruokabudjetista on kolminkertaistunut; kolmesta prosentista vuonna 1966 yhdeksään prosenttiin vuonna 1998.

Kodin ulkopuolella syömiseen kului vuonna 1966 kymmenesosa ruokabudjetista, vuonna 1998 osuus oli jo viidesosa.

Kotiruokakin on muuttunut aikojen saatossa. Valikoima on kasvanut suunnattomasti ja teollisesti valmistetut elintarvikkeet ovat vallanneet alaa raaka-aineilta kotitalouksien kaapeissa. Parin viime vuosikymmenen trendi on ollut terveellisyyttä korostavat tuotteet.

Eri ikäisten erilaiset ruokavaliot

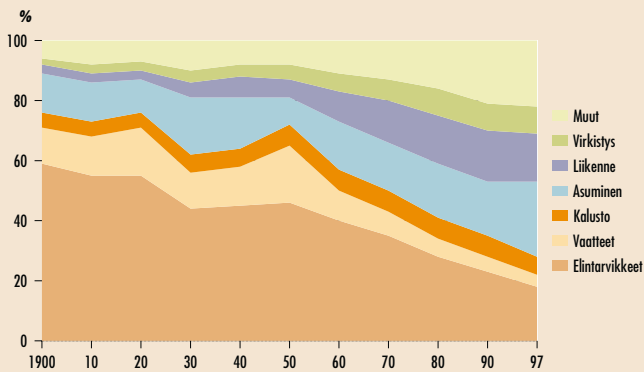
Suomalaisten ruokavalio onkin monipuolistunut ja enimmäkseen muuttunut kevyempään ja terveellisempään suuntaan. Rasvojen kulutusosuus on vähentyntä ja kasvisten lisääntynyt. Kuitenkin

sukupolvien välillä on selviä eroja ruokatottumuksissa.

Nuoret ostavat selvästi vanhempia enemmän mehuja, perunalastuja, ranskalaisia perunoita ja pizzoja. Vanheman väen suosikkeja taas ovat kahvi, sokeri, kahvileipä, voi, täysmaito, peruna, marjat ja hillot. Rasvaiseen ja suolaiseen ruokavalioon kasvaneiden ei ole helppo muuttaa tottumuksiaan, kun taas kevyempiin elintarvikkeisiin tottuneet nuoret tuskin muuttavat tottumuksiaan vanhemmitenkaan.

”Tulevaisuuden mummo lämmittää pizzan ja napostelee perunalastuja siinä kuin nykyinen ikäihminen nauttii kahvista ja pullasta, oikeasta maidosta ja

Eri kulutusmenoryhmien osuus (%) yksityisestä kulutuksesta 1900-luvulla

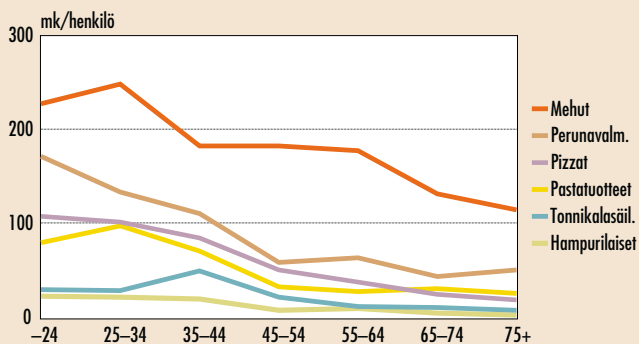
Ruokamenojen jakaantuminen elintarvikkeisiin, alkoholijuomiin ja ruokailuun kodin ulkopuolella, %

	1966	1976	1985	1990	1994-96	1998
Elintarvikkeet ja						
alkoholittomat juomat	88	82	76	72	72	71
Alkoholijuomat	3	6	6	8	9	9
Ruokailu kodin ulkopuolella, ml. vanhusten ateriat	10	12	19	20	19	20
Ruokamenot yhteensä	100	100	100	100	100	100

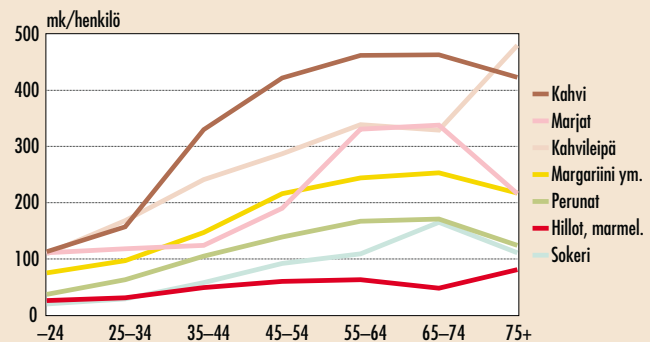
Lähde: Tilastokeskus, kotitaloustiedustelut/kulutustutkimukset

PIENTALOUKSIEN MENOJA RUOKALAJEITTAIN HENKEÄ KOHTI IÄN MUKAAN VUONNA 1998

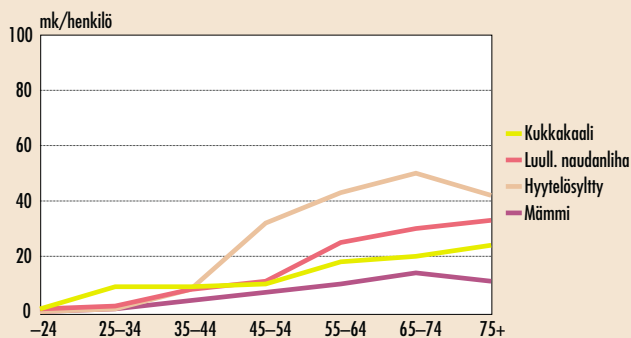
Nuorempien suosimia elintarvikkeita

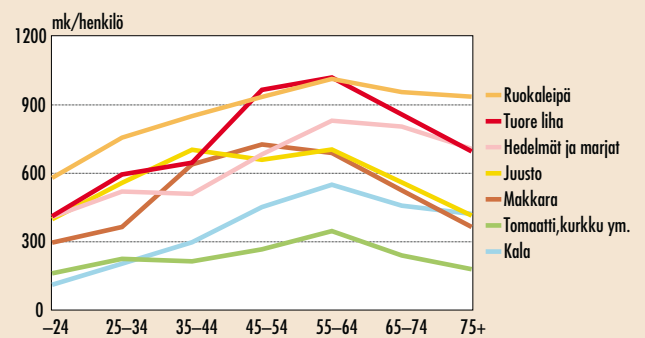
Vanhempien ikäryhmien suosimia elintarvikkeita

Ruokakorista katoavia hyödykkeitä?

Ruokatavaroita, joihin kuluu rahaa eniten keski-ässä

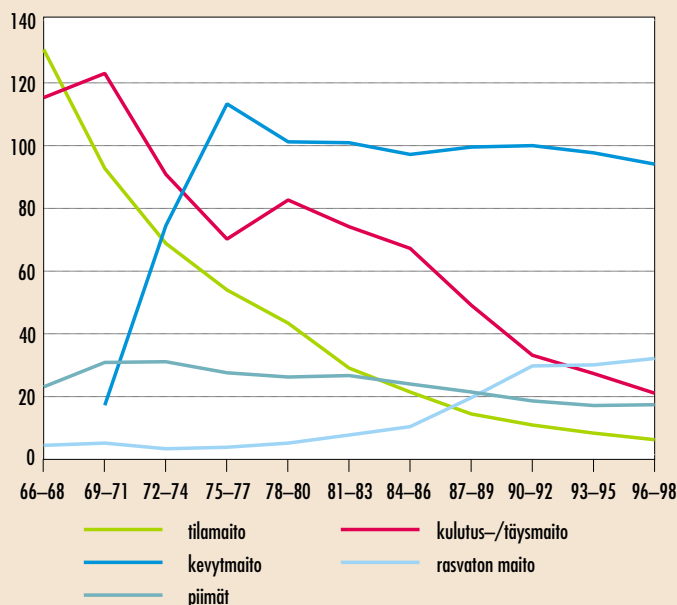
Ikäryhmien kulutusmenoja voi verrata rajaamalla tarkastelu ikärakenteeltaan samankaltaisiin kotitalouksiin. Kuvien laskelmiin sisältyvät vain yhden hengen taloudet, lapsettomat parit ja vanhustaloudet.

marmeladista”, kirjoittaa Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen laskennanjohtaja Liisa Tennilä artikkelissaan Hyvinvointikatsauksessa (2/2000).

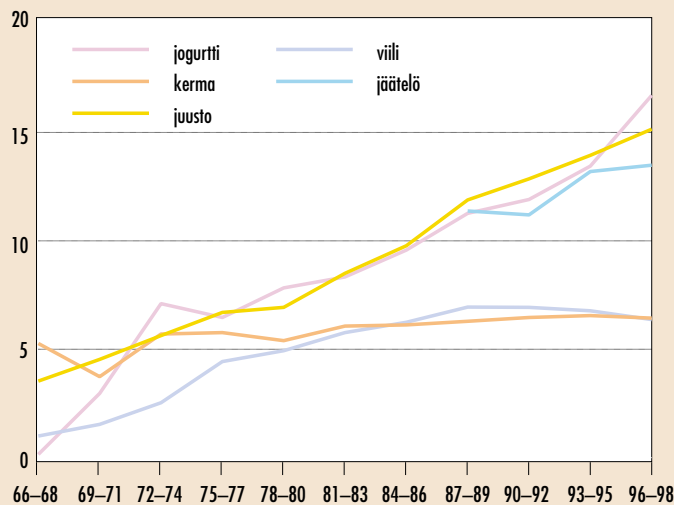
Tässä piilee tiettyjen ruokalajien uhanalaisuuden syy. Mitä tapahtuu tulevaisuudessa niille elintarvikkeille, joita nuorempi sukupolvi ei ole hyväksynyt

ruokavalioonsa? Oheisesta kuvioista käy ilmi, että mämmi, hyytelösylyty, luullinen liha ja kukkakaali puuttuvat nuorimman väestöosan ostoslistalta lähes kokonaan.

**Erilaisten maitolaatujen ja piimän keskimääräinen
kulutus henkilöä kohti vuodessa ravintotaseiden mukaan
1966–98, kg**

**Juuston, jogurtin, viilin, kerman ja jäätelön keskimääräinen kulutus henkilöä kohti vuodessa ravintotaseiden mukaan 1966–98, kg
(Jäätelön kulutus litroina)**

Lähde: Ravintotaseet. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus

**Juuston ja jogurtin
voittokulku**

Toki monet perinteiset ruokalajit ovat pitäneet hyvin pintansa muuttuvassa kulutusympäristössä. Leipä, makkara ja juusto löytävät tiensä kaikenikäisten ostoskoriin. Juusto on itse asiassa viime vuosikymmenien suuria voittajia kamppailussa paikasta jääkaapissa. Keskiverto suomalainen syö tätä nykyä 15 kiloa juustoa vuodessa, mikä on kolme kertaa enemmän kuin 30 vuotta sitten.

Vain jogurtin läpimurto vetää verroja juustolle. 60-luvun jälkipuolella suomalaisten pöytiin ilmaantunutta jogurttia kulutetaan nyt noin 17 kiloa asukasta kohti.

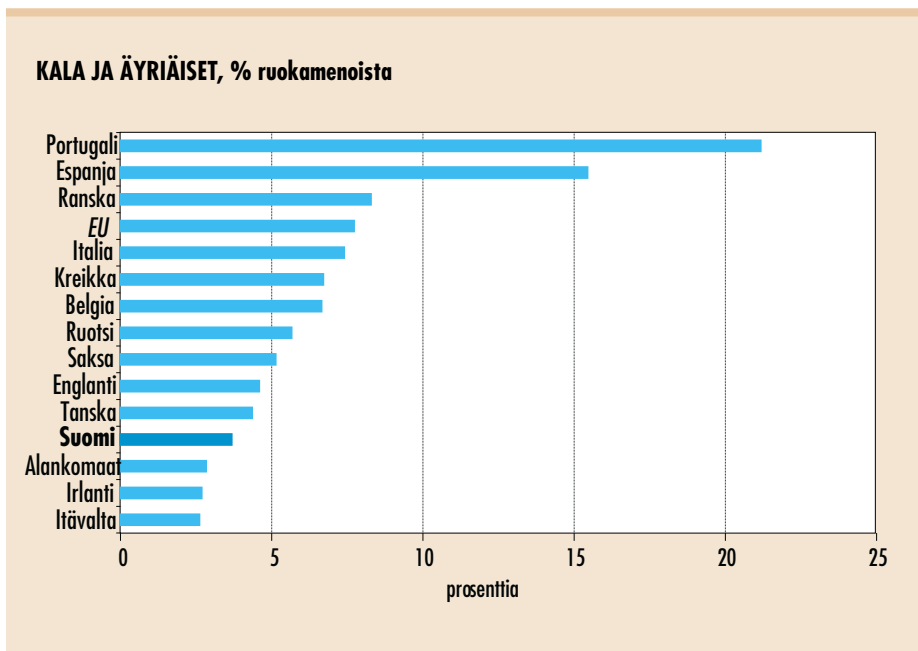
Juuston ja jogurtin voittokulku peittoa jopa oluen suosion kasvun. Olutta juodaan nykyään yli kaksi kertaa enemmän kuin 30 vuotta sitten. Niin sanotuilla ravintotaseilla mitattuna suomalaista kohti olutta kuluu vuodessa nykyään reilut 80 litraa, ja viiniäkin melkein 20 litraa.

**Maitomaassa lihalla
pieni osuus menoista**

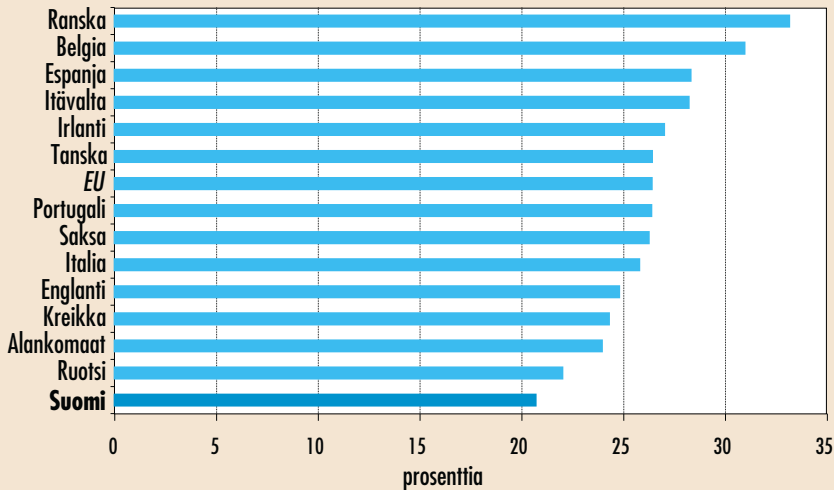
Maito on kuitenkin edelleen suomalaisen juoma. Pelkän kevytmaidon kulutus

on vuodessa samaa luokkaa kuin oluen ja viinin yhteensä. Kun päälle laskeetaan vielä varsinkin naisten ja tyttöjen suosiman rasvattoman maidon kasvava

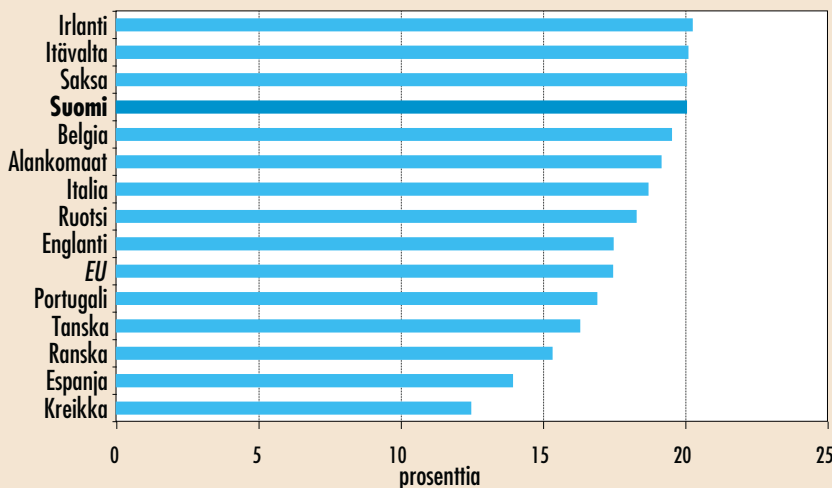
ERÄIDEN ELINTARVIKKEIDEN OSUUS RUOKAMENOISTA EU-MAISSA 1995

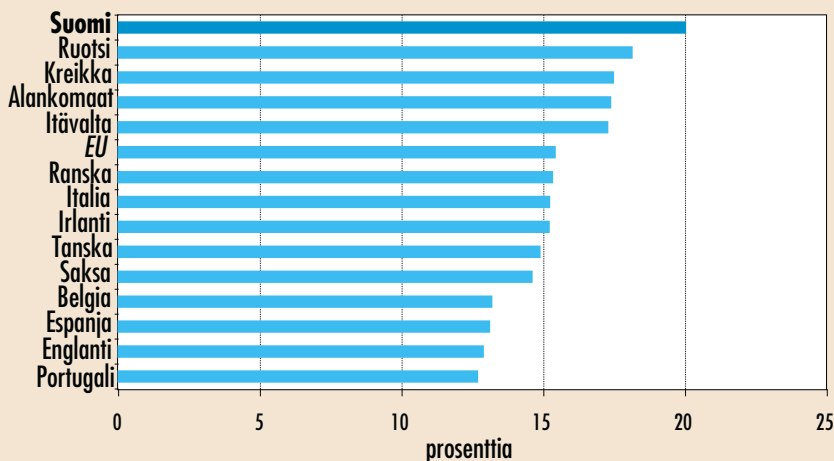
LIHA JA LIHAJALOSTEET, % ruokamenoista

LEIPÄ JA VILJATUOTTEET, % ruokamenoista

MAITOTUOTTEET, % ruokamenoista

kulutus sekä vanhemman väen suosiman täysmaidon jatkuvasti laskeva kulutus, nousee maidon vuotuinen kokonaiskulutus henkeä kohti yli 150 litran tasolle.

Suomi on maitomaa myös eurooppalaisessa vertailussa. Maitotuotteiden osuus ruokamenoista on suomalaisilla EU:n suurin, viidennes koko budjetista. Lihan osuus ruokamenoista on puolestaan EU:n pienin. Oheisista kuvioista näkyy, että lihaan ja lihajalosteisiin kuuluu suomalaisilta vain hiukan enemmän rahaa kuin maitotuotteisiin, kun taas ranskalaisilta lihaan kuluu kolmannes ruokabudjetista.

Kulutuksen tarkastelemisessa menojen kautta on kuitenkin rajoituksensa, muistuttaa Tilastokeskuksen kuluttajahinnat-vastuualueen esimies Timo Koskimäki artikkelissaan Hyvinvointikatsauksessa. Suuri osuus menoista (ja sitä kautta suuri paino kuluttajahintaindeksissä) voi merkitä kahta asiaa: tuotteen runsasta kulutusta tai korkeata hintaa. Rahassa mitattuna esimerkiksi alkoholin osuus yksityisestä kulutuksesta on Ranskassa noin kaksi prosenttia ja Suomessa lähes viisi. Juotuna alkoholina ranskalaisten kulutus on kuitenkin puolitoistakertaista suomalaisiin verrattuna.

Lähteet:

Liisa Tennilä: Ruokamenot 1900-luvulla;

Marjaana Lahti-Koski: Ruokavalio muuttuu verkkaisesti – pääosin hyvään suuntaan;

Ravintotaseet ruoankulutuksen mittarina;

Timo Koskimäki: Ruokamenot ja muut elämän välttämättömydet EU-maissa

(Nämä artikkelit sekä muita artikkeleita ruokakulttuurista ja sen ympäristövaikutuksista on Hyvinvointikatsauksessa 2/2000. Tilastokeskus).

Investoinnit kasvussa – mutta kaukana huippuvuosien tasosta

Jukka Jalava

Nettoinvestoinnit ovat jälleen viime vuosina olleet positiiviset. Investointiaste ei kuitenkaan ole palannut lamaa edeltävälle tasolle. Myöskään pääomakannat eivät kasva yhtä nopeasti kuin ennen.

Nettoinvestoinnit (bruttoinvestoinnit – kuluminen) olivat ensimmäisen kerran vuoden 1992 jälkeen positiiviset vuonna 1997. Nettoinvestoinnit kasvoivat edelleen vuonna 1999, mutta olivat kaukana lamaa edeltäneestä tasosta. Nettoinvestoinnit kuvaavat talouden pääomakannan uusiutumista eli sitä kuinka paljon pääomakannan kulumista korvataan uusilla investoinneilla. Bruttoinvestoinneissa päästiin vuonna 1999 jo yli vuoden 1991 tason.

Investointiaste laskenut

Taloudellinen kasvu perustuu suurelta osin innovaatioihin ja uuden teknologian käyttöönottoon. Jotta uutta teknologiaa voisi tuotannossa käyttää, on investoitava koneisiin, laitteisiin, rakennuksiin ja infrastruktuuriin. Investointiaste kertoo, kuinka suuri osuus

tuotannon arvosta investoidaan. Suomen kansantalouden investointiaste (kiinteän pääoman bruttomuodostus / bruttokansantuote) oli 1980-luvulla 25–30 prosenttia, mutta laski 90-luvun laman myötä reippaasti. Laman jälkeen investointiaste on jälleen hiegan noussut, ja vuonna 1999 se oli 19,1 prosenttia.

Pelkät kiinteät investoinnit eivät yksinään selitä taloudellista kasvua. Sekä koulutustaso että tutkimus- ja kehittämistoiminta ovat myös keskeisiä tekijöitä. Koulutusinvestoinnit (julkiset koulutusmenot / bruttokansantuote) ovatkin olleet korkealla tasolla: noin 5–6 prosenttia bkt:sta vuosina 1975–98. Vuonna 1999 ne olivat 5,5 prosenttia.

Panostus tutkimus- ja kehittämistoimintaan on edelleen erittäin vahvaa. Bkt-osuus on kasvanut 2,0 prosentista 3,1 prosenttiin vuodesta 1991 vuoteen 1999.

Pääomakanta kasvaa hitaasti

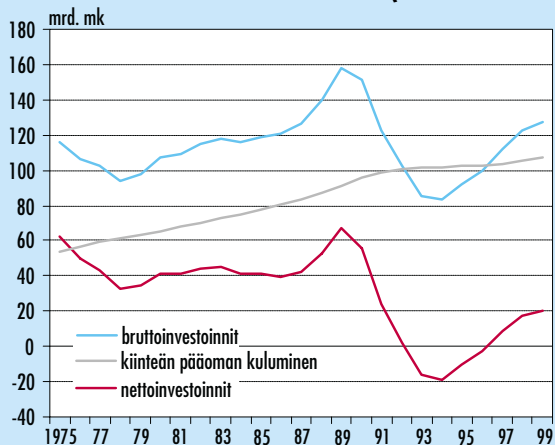
Pääomakanta on tuotantoon käytettävissä olevien kiinteiden varojen arvo tietyllä hetkellä eli se on investointivirtojen varantovastine. Luonnonvaroja, rahoitusvaroja, varastoja tai arvoesineitä ei lueta mukaan pääomakantaan, mutta kylläkin maahan kohdistuvat perusparannukset.

Kansantalouden tilinpidossa on kaksi pääomakantakäsitettä: kiinteän pääoman bruttokanta ja kiinteän pääoman nettokanta. Bruttokantaa laskettaessa oletetaan, että pääomatavarat eivät heikkene fyysisesti käyttöaikanaan, ennen kuin ne poistetaan tuotantoprosessista. Nettokantaa laskettaessa oletetaan, että pääomatavarat heikkenevät fyysisesti, vanhanaikaistuvat teknisesti ja vanhenevat, minkä vuoksi niiden jäljellä oleva arvo pienenee.

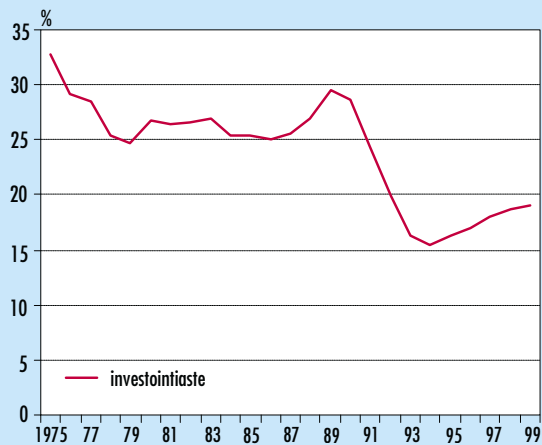
Pääomakantalaskelmissa ei oteta huomioon kapasiteetin käyttöastetta. Tämän takia bruttokanta voidaan ajatella ikään kuin potentiaalisen tuotannon mitaksi, kun taas nettokanta mittaa pääomakannan varallisuusarvoa.

Kiinteähintaiset brutto- ja nettokannat ovat kasvaneet selvästi vuosina

KANSANTALOUDEEN BRUTTO- JA NETTOINVESTOINNIT, KIINTEÄN PÄÄOMAN KULUMINEN 1975–99 (vuoden 1995 hinnoin)

INVESTOINTIASTE 1975–99

Mitä on investoiminen?

Säästäminen ja investoiminen ovat kaksi tärkeää taloudellista päätöstä. Säästäminen merkitsee nykyisen kulutuksen siirtämistä tulevaisuuteen. Investoiminen puolestaan tarkoittaa, että voimavaroja siirretään kulu- tushyödykkeiden tuotannosta pääomata- varoiden varannon eli pääomakannan lisäämiseen tai parantamiseen.

Vaikkakin eri talouden toimijat yleensä tekevät säästämis- ja investointi- päätökset, niillä on selkeä yhteys. Kansantalouden tilinpidon sektoritileillä tämä yhteys näkyy hyvin. Kun sektorin, esimerkiksi kotitalouden tai yrityksen, säästöstä vähennetään maksetut pääoman- siirrot, maan ostot ja investoinnit sekä li-

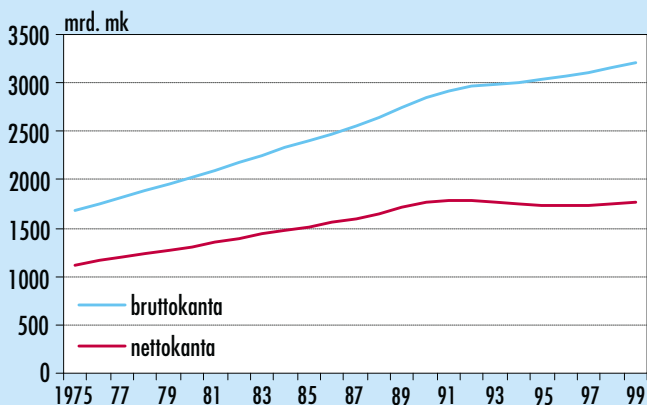
sätään saadut pääomansiirrot ja kiinteän pääoman kuluminen (tuotannossa käytetyn pääoman arvon lasku), tulee lopputulokseksi sektorin luotonanto tai luotonotto. Voimavarojen siirtäminen pois kulu- tushyödykkeiden tuotannosta on mahdol- lista vain sikäli kuin kuluttajat ovat suos- tuviaisia kulutuksen siirtymiseen, ja säästä- minen lisää tulevaa kulutusta vain mikäli tulevaa tuotantokapasiteettia lisätään kas- vattamalla tai parantamalla pääomakantaa.

Kansantalouden tilinpidossa inves- tointeihin eli kiinteän pääoman brutto- muodostukseen luetaan kotimaisten tuottajien kiinteiden varojen hankinnat (poislukien luovutukset) ja huomattavat perusparannukset sekä eräät lisäykset

valmistamattomien varojen arvoon (esi- merkiksi maanparannukset). Kiinteät varat ovat sellaisia valmistettuja varoja, joita käytetään toistuvasti tai jatkuvasti tuotantoprosessissa yli vuoden.

Investoinnit jaetaan pääomatavara- tyypeittäin asuinrakennuksiin, muihin talorakennuksiin, maa- ja vesiraken- nuksiin sekä koneisiin, laitteisiin ja kuljetusvälineisiin. Uudet kansainväli- set suositukset (SNA 93 ja ESA 95) ovat laajentaneet investointikäsitettä myös aineettomaan kiinteän pääoman bruttomuodostukseen (esimerkiksi tietokoneohjelmistot ja mineraalien etsin- tä) sekä kasvatettaviin varoihin (esimer- kiksi jalustus- ja lypsykarja).

PÄÄOMAKANNAT 1975–99 (VUODEN 1995 HINNOIN)

1975–90. 90-luvun laman myötä bruto- kannan volyymin kasvuvauhti hidastui kuitenkin merkittävästi, kun taas netto- kanta jopa supistui. Vuodesta 1997 läh- tien nettokantakin on jälleen kasvanut, mutta näyttäisi siltä, että brutto- ja net- tokannat eivät palaisi lamaa edeltäneeseen nopeaan kasvuun.

Läbde: Kansantalouden tilinpito. Tilastokes- kus

Jukka Jalava on yliaktuaari Tilasto- keskuksen kansantalouden tilinpi- don yksikössä.

Optiot – palkkaa vai myyntivoittoa?

Ilja Kristian Kavonius

Viime aikoina taloudellisten tilastojen laadinnassa työsuhdeoptioiden käsittely on sekä kansallisesti että kansainvälisesti herättänyt monia kysymyksiä. Miten optioita tulisi käsitellä: ovatko ne palkkaa vai johdannaispapereita – vai ovatko ne ylimalkaan kumpiakaan?

Työsuhdeoptioilla on erityisen suuri vaikutus kansantalouden tilinpi- toon ja sen kotitaloussektoriin.

Perinteisessä työsuhdeop- tiojärjestelyssä yritys antaa työntekijöille mahdollisuuden, ostooption, ostaa sovittuun hin-

taan sovittuna aikana sovittun määrän yrityksen osakkeita. Työsuhdeoption perusarvo muodostuu osakkeiden toteutumishetken arvon ja optiojärjeste-

lyllä merkittävien osakkeiden arvon ero- tuksesta.

Työsuhdeoptioon liittyy esitetyn perusarvon lisäksi myös aika-arvo, jota järjestelyllä on, mikäli sen päättymi- seen on vielä aikaa. Aika-arvoa syntyy optiojärjestelylle siitä, että perustana oleva osakkeen arvo voi vaihdella ennen option voimassaoloajan päättymistä, mutta vain positiiviset muutokset vai- kuttavat täysipainoisesti option arvoon. Sen sijaan negatiiviset muutokset osak-

keen arvossa vaikuttavat option arvoon täysipainoisesti vain siltä osin kuin osakkeen markkina-arvo on suurempi kuin option toteutushinta. (Vrt. esim. Walden, Ikäheimo & Immonen 2000, sivut 8–10)

Perinteisen ja synteettisen ero

Toisenlainen optiojärjestely ovat synteettiset optiot, joita muun muassa eräät metsäteollisuusyritykset ovat antaneet työntekijöilleen. Keskeinen ero perinteisen ja synteettisen option välillä on se, että perinteisessä optiojärjestelyssä työntekijät saavat option mahdollisen tuoton markkinoilta ja toisaalta heillä on myös halutessaan reaalin mahdollisuus ostaa ja pitää yhtiön osakkeet optiojärjestelyn merkintähinnalla. Yleensä näin ei kuitenkaan tapahdu, vaan työntekijät realisoivat markkinoilta heti mahdollisen voiton.

Perinteinen työsuhdeoptio ei rasita yhtiön tulosta. Synteettisessä optiossa yritys taas maksaa työntekijälle optiojärjestelyn merkintähinnan ja markkina-arvon välisen erotuksen. Tällainen järjestely heikentää myös yhtiön tulosta. – Synteettiset optiot voi tulkita eräänlaiseksi yhtiön osakkeen pörssiin sidotuksi tulospalkaksi. Tämä on myös kansantalouden tilinpidon kannalta kriittinen ero. Mikäli kotitalouden tulot kasvavat, tämä heikentää

vastaavasti jonkun muun sektorin, käytännössä yrityssektorin, tulosta. Toisin sanoen, jos kotitaloudelle maksetaan palkkaa, jonkun reaalitalouden toimijan on se myös maksettava.

Perinteisiä optioita ei enää kansantalouden tilinpidossa lasketakaan mukaan kansantalouden palkkoihin, vaan optioetuudet tulkitaan myyntivoitoksi. Myyntivoitot eivät ole kansantalouden tilinpidon tulokäsittelyn mukaisia tuloja. Ne tulisi ottaa huomioon varojen muiden muutosten tilillä, mutta näitä tilejä ei vielä Suomessa laadita. Varojen muiden muutosten tilit tulevat myöhemmin mukaan kansantalouden tilinpidon rahoitustilien ja varallisuustaseiden väliin, ja ne sisältävät varallisuuden arvon muutokset.

Synteettiset optiot ovat eri asia. Ne kuuluvat luonnollisesti kansantalouden palkkasummaan.

Työsuhdeoptioita jo 5 miljardilla

Työsuhdeoptiot ovat tämän nousukauden ilmiö, vaikkakin tämän tyyppisiä järjestelyjä on ollut jo aiemmin. Ne ovat viime aikoina lisääntyneet niin paljon, että niillä on jo kansantaloudellista merkitystä. Vuonna 1998 realisoituneiden työsuhdeoptioiden arvon arvioidaan olleen noin miljardi markkaa ja vuonna 1999 peräti 5,2 miljardia markkaa. Kansantalouden palkkasumma oli

273,8 miljardia markkaa vuonna 1999, joten jos perinteiset optiot olisi laskettu niihin mukaan, palkkasumma olisi ollut 1,9 prosenttia suurempi.

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo oli 357,9 miljardia markkaa. Optiot mukaan luettuna se olisi ollut 1,5 prosenttia suurempi. Käytettävissä oleva tulo lisääntyi reaalisesti 3,4 prosenttia vuonna 1999, mutta optioiden huomiointamaton olisi nostanut kasvun 4,6 prosenttiin.

Kotitalouksien säästö on käytettävissä olevien tulojen ja kotitalouksien kulusmenojen erotus. Kotitalouksien säästö oli 11,9 miljardia vuonna 1999. Optioiden vaikutus säästämisasteeseen olisi ollut peräti 1,4 prosenttiyksikköä. Kuvioista havaitsee, miten optiot vaikuttavat myös säästämisasteen trendiin. Jos optiot olisi otettu huomioon, säästämisasteen trendi olisi nouseva, mutta nyt se on laskeva.

Kotitalouksien velkaantumisaste alkoi kasvaa ensimmäisen kerran 1990-luvulla vuonna 1998. Optiot eivät sinänsä vaikuta tämän kehityksen trendiin, mutta optioiden kanssa velkaantumisaste olisi 0,8 prosenttiyksikköä nykyistä 61,2 prosenttia pienempi.

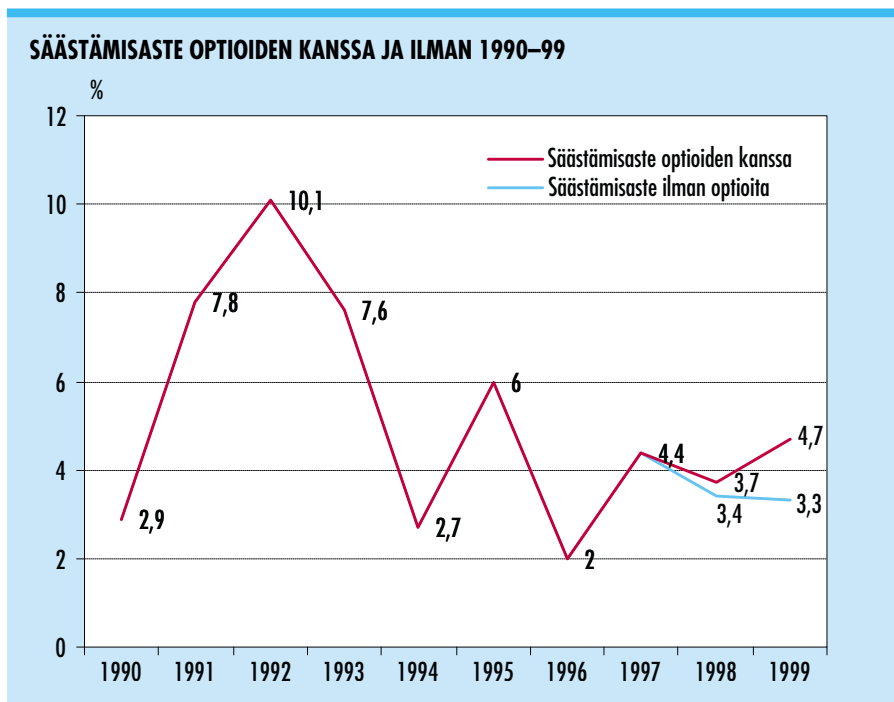
Kotitalouksien nettoluotonanto on ollut positiivinen vuodesta 1991 lähtien. Vuonna 1999 nettoluotonanto oli noin kuusi miljardia. Optiot olisivat parantaneet kotitalouksien rahoitusasemaa 5,2 miljardia markkaa.

Lähteet:

Kansantalouden tilinpito 1998 ja 1999. Tilastokeskus 2000;

Walden, Risto, Ikäheimo, Seppo ja Immonen, Raimo: Työsuhdeoptiojärjestelmien verotus. Helsingin kaupparkeakoulun julkaisuja B-29. Helsingin kaupparkeakoulu. HeSe print 2000.

Ilja Kristian Kavonius on yliaktuaari Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon yksikössä.

Kuusamoon toistasataa uutta kesämökkiä

Kesämökkejä valmistui viime vuonna kunnista eniten Kuusamoon, 118 kappaletta. Seuraavina olivat Sodankylä (88) sekä Pori ja Kittilä (72). Kuusamossa uusia kesämökkejä on rakennet-

tua eniten vuodesta 1993 lähtien. Maakunnista uusia kesämökkejä valmistui eniten Varsinais-Suomeen, 440 kappaletta. Myös Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Etelä-Savossa valmistui lähes 400 uutta kesämökkiä.

Maakunnista eniten mökkejä on Varsinais-Suomessa 44 000. Myös Pirkanmaalla ja Etelä-Savossa mökkejä on yli 40 000. 1990-luvulla rakennettuja kesämökkejä on eniten Lapissa, 6 600 ja Etelä-Savossa, 6 500.

tuli tammi–kesäkuussa 368 000 rikosta, mikä oli 2 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Eniten rikokset lisääntyivät Länsi-Suomen läänissä, 7 prosenttia.

Rikoslakia vastaan tehtiin 252 000 rikosta, 5 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Rikoslain ulkopuolisia rikoksia poliisi kirjasi 116 000, joista suurimman osan, 107 000, muodostivat liikenne rikkomukset.

Moottoriajoneuvon luvattomat käytöt ja anastukset olivat lisääntyneet usean vuoden ajan, mutta nyt ne vähenivät edellisvuotisesta 6 prosenttia. Moottoriajoneuvoihin kohdistuneet murrot sitä vastoin lisääntyivät 6 prosenttia.

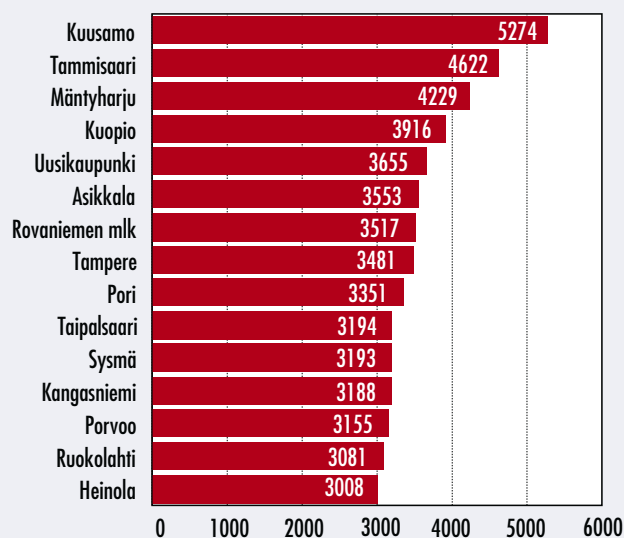
Pahoinpitelyjä sekä rattijuopumuksia tuli poliisin tietoon enemmän kuin vuotta aiemmin. Myös asunto- ja liike-

Lähde: Kesämökkit 1999. Tilastokeskus (Kunnittaiset ja alueittaiset tiedot internetissä)

Huumerikokset lisääntyivät viidenneksen

Poliisin tietoon tuli vuoden 2000 tammi–kesäkuussa 6 600 huumerikosta, tuhat tapausta eli viidenneksen enemmän kuin vuotta aiemmin. Törkeät huumerikokset kuitenkin vähenivät viidenneksen. Niitä tuli ilmi 300. Kaikkiaan poliisin tietoon

ENITEN KESÄMÖKKEJÄ KUNNITTAIN 31.12.1999

TILASTOUUTISIA

25.7. Rakennusyritysten liikevaihto kasvoi 14 prosenttia (s. 23)

25.7. Työllisyys ja työttömyys kesäkuussa 2000

- Työllisiä 11 000 enemmän kuin vuotta aiemmin
- Työllisyysaste 70,0 prosenttia
- Työttömyysaste 10,3 prosenttia, työttömänä 279 000 henkeä

21.7. Viime vuonna 4 500 uutta kesämökkiä (s. 6, 7 ja 18)

18.7. Teollisuuden tuottajahinnat nousivat 0,6 prosenttia kesäkuussa (s. 25)

14.7. Ulkomaalaisten yöpymiset lisääntyivät toukokuussa 23 prosenttia viime vuodesta

Yöpymisten kokonaismäärä Suomen majoitusliikkeissä oli toukokuussa 10 % suurempi kuin viime vuoden toukokuussa. Ulkomaalaisten yöpymiset lisääntyivät peräti 23 % ja kotimaisten matkailijoiden 6 %. (s. 27)

14.7. Inflaatio kiihtyi kesäkuussa 3,5 prosenttiin (s. 25)

14.7. Teollisuustuotanto kasvoi toukokuussa peräti 12,4 prosenttia edellisvuodesta (s. 20)

13.7. Asunto-osakekauppa kasvoi edelleen vuonna 1999 (s. 21)

13.7. Bruttokansantuote kasvoi neljä prosenttia (s. 19)

12.7. Rakennuskustannukset nousivat vuodessa 3,1 prosenttia (s. 21)

11.7. Suomalaisten lomasuunnitelmat vahvassa kasvussa (s. 22)

6.7. Suomalaisten ulkomaanmatkailu vilkastui vuonna 1999 (s. 27)

5.7. Tehdasteollisuuden tuotanto kasvoi 6 prosenttia vuonna 1999 (s. 20)

4.7. Mainostoimistojen kasvu hidastui vuonna 1999 (s. 23)

3.7. Kuluttajat: ostamisen ja lainanoton kannattavuus huonontunut

Kuluttajat uskovat edelleen talouden myönteiseen kehitykseen. Kuluttajien luottamusindikaattori oli kesäkuussa kuitenkin alempi kuin alkuvuonna tai vuosi sitten eli 13,1. Luottamusindikaattoria laskivat heikentyneet näkemykset kestotavaroiden ostamisen edullisuudesta. Myös lainanoton kannattavuus on kuluttajien mielestä selvästi huonontunut. Tilastokeskuksen kuluttajabarometriä varten haastateltiin 1 651 Suomessa asuvaa henkilöä 5.–21. kesäkuuta.

murrot lisääntyivät vuoden 1999 tammi-kesäkuusta.

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus 2000, tammi-kesäkuu. Tilastokeskus

Bruttokansantuote kasvoi 4 %

Maamme bruttokansantuote kasvoi viime vuonna nopeasti, 4 prosenttia. Edellisenä vuonna bruttokansantuote kasvoi 5,5 prosenttia. Molempien vuosien kasvu arvioitiin nyt 0,5 prosenttia nopeammaksi kuin aiemmissa laskelmissa. Tiedot ilmenevät Tilastokes-

kuksen kansantalouden tilinpidon tarkistetuista ennakkotiedoista.

Bruttokansantuote oli viime vuonna 724 miljardia markkaa. Se kuvaa Suomessa tuotettujen tavaroiden ja palveluiden arvoa. Bruttokansantuoto puolestaan oli hieman pienempi, 708 miljardia markkaa. Bruttokansantuoto eroaa bruttokansantuotteesta siten, että se sisältää myös suomalaisten ulkomaisesta tuotannosta saamat tulot mutta ei vastaavia ulkomaille maksettua menoja.

Eniten bruttokansantuote lisääntyi teollisuudessa. Eri-

tyisesti sähkötekninen teollisuus lisäsi tuotantoaan, 30 prosenttia. Keskimääräistä nopeammin tuotanto kasvoi myös talonrakentamisessa, kaupassa, teleliikenteessä, rahoitustoiminnassa ja liike-elämän palveluissa. Tuotannon volyyymi supistui lähinnä alkutuotannossa.

Vienti kasvoi 6 %

Kansantalouden kysyntää lisäsi viime vuonna edelleen eniten viennin kasvu. Tavaroiden ja palveluiden viennin volyyymi kasvoi 6,3 prosenttia. Tavaroiden ja palveluiden tuonti lisääntyi samaan aikaan

3,2 prosenttia. Investoinnit kasvoivat 4,6 prosenttia ja kulutusmenot 3,1 prosenttia.

Yksityiset kulutusmenot kasvoivat viime vuonna 3,6 prosenttia. Eniten lisääntyi kestopalveluiden, erityisesti autojen ja tietotekniikan, hankinta. Julkiset kulutusmenot kasvoivat 2 prosenttia.

Investoinneista eniten lisääntyivät investoinnit tietokoneohjelmistoihin, yli 13 prosenttia. Asuinrakennusinvestoinnit kasvoivat runsaat 10 prosenttia.

*Lähde: Kansantalouden tilinpi-
to1998-1999. Tilastokeskus*

KOKONAISTUOTANNON KUUKAUSIKUVAAJA

	1999	2000				
	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko
Kokonaistuotanto	7,0	4,9	5,3	4,2	2,1	7,9

KANSANTALouden KYSYNTÄ JA TARJONTA

	1999	1999				2000
	Milj.mk	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
		Volyymin muutos edellisestä vuodesta, %				
	Käyppiin hintoihin					
Bruttokansantuote	718029	3,9	3,7	3,0	3,5	5,2
Tuonti	211484	1,3	1,8	4,3	9,7	5,3
Kokonaistarjonta	929513	3,2	3,3	3,3	5,0	5,3
Vienti	270913	-3,0	2,6	8,7	15,0	12,0
Kulutusmenot	515820	2,9	2,0	2,1	1,6	3,1
yksityiset	363067	4,0	2,8	2,9	2,1	4,4
julkiset	152753	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0
Investoinnit	138669	7,1	7,0	3,7	2,4	3,8
yksityiset	119196	9,3	10,9	5,4	3,9	2,5
julkiset	19473	-6,4	-6,3	-5,9	-6,6	13,0
Varastojen muutos*	3381
Kokonaiskysyntä	928783	3,2	3,3	3,3	5,0	5,3
kotimainen kysyntä	657870	6,2	3,6	1,0	0,4	2,3
Tuotanto toimialoitain	730
Maatalous		-5,4	-5,3	8,7	-1,5	2,2
Metsätalous		4,0	-0,7	-2,9	0,3	2,3
Koko teollisuus		6,1	5,8	3,2	6,4	10,3
Energia- ja vesihuolto		0,1	-3,8	-0,4	2,0	2,3
Rakentaminen		7,5	7,0	3,3	2,6	7,4
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne		2,9	4,7	0,2	4,4	7,4
Kauppa		5,1	4,3	4,6	3,9	4,7
Julkisen toiminta		0,4	0,4	0,4	0,4	-0,2

* sisältää myös tilastollisen eron

BRUTTOkansantuote

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000
						II	III
Volyymin muutos edellisvuodesta, %						IV	I
	3,8	4,0	6,3	5,0	3,5	3,7	3,0
							3,5
							5,2

Suurin osa kotimaan katsauksen tiedoista Tilastokeskuksen aikasarjatietokanta ASTIKasta. Lähteenä Tilastokeskus, jollei toisin mainita.

VALTIONVELKA

	31.12.1999	31.5.2000	30.6.2000
	milj.mk		
Markka- ja euromääräinen	287201	298905	291651
Muiden emuvaluuttojen määräinen	0	60197	60177
Kotimaanvaluuttamääräinen	268726	346416	330776
Ulkomaanvaluuttamääräinen velka	135892	65435	64503
Valtionvelka yhteensä	404618	411851	395479

Valtiokonttori on vuoden 2000 alusta lukien muuttanut tilastoissaan ulkomaisen velan käsitteen sisältöä.

Ulkomaanvaluuttamääräinen velka sisältää nyt vain euroalueen ulkopuolisissa valuutoissa olevan velan.

Vuonna 1999 kotimaisena velkana tilastoitiin markka- ja euromääräinen velka, kun muiden Emu-valuuttojen määräinen velka sisältyi ulkomaiseen velkaan. Nyt muiden Emu-valuuttojen määräinen velka muodostaa oman ryhmänsä kotimaanvaluuttamääräisen velan osana.

VALTION TULOT JA MENOT

	2000	2000	Muutos
	Touko- kuu	Tammi- touko	Tammi- touko 00/99
	milj. mk		%
Valtiontalouden kassatulot			
Verot ja veronluonteiset tulot	15050	70819	6.0
Muut tulot	1939	33153	145.4
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	6989	103972	29.4
Tulot ilman lainanottoa	17612	109599	27.4
Valtiontalouden kassamenot			
Kulutusmenot	4142	20576	-6.1
Siirtomenot	8711	44491	5.1
Reaalisijoitukset	217	904	27.5
Muut menot	952	19862	14.9
Menot ilman rahoitustaloustoimia	14022	85834	4.4
Finanssijoitukset	409	6953	0.3
Menot ilman valtionvelan kuoletuksia	14431	92787	4.1

Lähde: Valtiokonttori

5/99-5/00

Teollisuustuotanto kasvoi peräti 12,4 %

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli toukokuussa 12,4 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Suomen teollisuustuotannon vientiveitoinen kasvu jatkui vahvana.

Erityisen paljon, 47 prosenttia, lisääntyi sähkötekniisten tuotteiden valmistus. Metalliteollisuuden tuotanto lisääntyi puolestaan 23 prosenttia. Metallin kaikki päätoimialat olivat toukokuussa kasvussa.

Paperiteollisuuden tuotanto kasvoi 9 prosenttia, kun se huhtikuussa väheni lakon takia peräti 20 prosenttia. Puu- ja paperiteollisuuden tuotanto lisääntyi 8 prosenttia.

Kemianteollisuuden tuotanto kasvoi toukokuussa lähes 6 prosenttia. Muun tehdasteollisuuden tuotanto kasvoi 0,4 prosenttia. Kasvu selittyi osittain elintarvikkeiden ja juomien vajaan 6 prosentin kasvulla.

Suomen teollisuus käy täysillä. Tehdasteollisuuden kapasiteetista oli toukokuussa käytössä lähes 91 prosenttia. Massa- ja paperiteollisuuden käyttöaste oli runsaat 99 prosenttia, metalliteollisuuden lähes 92 ja kemianteollisuuden lähes 83 prosenttia. Muun tehdasteollisuuden käyttöaste

oli 83 prosenttia.

Suomen teollisuustuotanto kasvoi toukokuussa kausitasoitettuna 12,4 prosenttia vuotta aiemmasta. Yhdysvalloissa tuotanto oli OECD:n kausitasoitettujen sarjojen mukaan 5,8 prosenttia edellisvuotista suurempi. Japanissa kasvu oli 7,3 ja Saksassa 8,7 prosenttia.

Lähde: Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 2000, toukokuu. Tilastokeskus

98-99

Tehdasteollisuuden tuotanto lisääntyi 6 %

Tehdasteollisuuden tuotannon arvo kasvoi 505 miljardiin markkaan vuonna 1999. Tuotannon arvo kohosi edellisvuodesta noin 6 prosenttia, kun kasvu vuonna 1998 oli reilut 7 prosenttia. Jalostusarvon kasvu hidastui 3 prosenttiin edellisvuoden lähes 10 prosentin lisäyksestä. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen teollisuustilaston ennakkotiedoista.

Tuotanto kasvoi viime vuonna eniten sähkötekniisten tuotteiden valmistuksessa, jonka tuotannon arvo nousi 30 prosenttia. Vuotta aiemmin kasvu

oli 25 prosenttia. Toimialan osuus oli noin 90 prosenttia koko tehdasteollisuuden tuotannon arvon lisäyksestä.

Lähes kaikilla muilla teollisuuden päätoimialoilla tuotannon kasvu on hidastunut. Perusmetalli- ja konepajateollisuudessa tuotannon arvo laski reilut 3 prosenttia, kun se vuonna 1998 kasvoi lähes saman verran.

Investoinnit vähenivät

Tuotannon kasvusta huolimatta tehdasteollisuuden investointien määrä kotimaahan kääntyi laskuun. Investoinnit vähenivät yli 3 miljardia markkaa eli 13,7 prosenttia, kun ne vuonna 1998 lisääntyivät 5 prosenttia. Investointien arvo ennakkotietojen

mukaan oli viime vuonna noin 20 miljardia markkaa.

Investoinnit vähenivät eniten viime vuonna metsäteollisuudessa, 20 prosenttia. Sen sijaan elektroniikan ja sähköalan investoinnit kasvoivat 3,3 miljardiin, mikä on reilut 9 prosenttia edellisvuotta enemmän. Investoinnit vähenivät kemianteollisuudessa 9,6 prosenttia ja tekstiiliteollisuudessa noin 30 prosenttia vuodesta 1998. Kaivannaisteollisuus puolestaan investoi reilut 30 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Vientiin puolet

Tehdasteollisuuden vienti kasvoi edelleen kokonaistoi- mituksia nopeammin vuonna

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI (1995 = 100)¹⁾

	2000 Toukokuu	Muutos Toukokuu 00/99 %
Koko teollisuus	147,5	12,4
Energiatuotteet	104,1	3,3
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	146,7	11,6
Investointitavarat	189,5	22,3
Kestokulutustavarat	117,6	1,6
Muut kulutustavarat	113,3	-0,3
Teollisuustuotanto toimialoittain		
Mineraalien kaivu	143,3	-10,8
Teollisuus	151,7	13,1
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	117,9	5,6
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	93,7	-12,0
Nahan ja nahkatuott. valmistus	106,0	-1,2
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	149,1	3,6
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus	133,2	9,0
Kustantaminen ja painaminen	114,4	-5,3
Koksin ja öljytuotteiden valmistus	96,8	-9,8
Kemikaalien ja kemiallisten tuott. valmistus	123,5	1,5
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	149,8	21,6
Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	149,2	0,0
Perusmetallien, metallituotteiden valmistus	143,7	6,6
Koneiden ja laitteiden valmistus	115,3	0,0
Sähkötekn. tuott. ja instrumenttien valmistus	307,0	47,3
Kulkuneuvojen valmistus	120,5	2,0
Huonekalujen valmistus, muu valmistus	126,2	7,4
Energia- ja vesihuolto	105,1	7,0
Tehdasteollisuuden erikoisindeksit		
Puu- ja paperiteollisuus	136,3	7,8
Metalliteollisuus	185,6	22,9
Kemianteollisuus	127,6	5,8
Muu tehdasteollisuus	118,8	0,4

1) Työpäiväkorjattu

MARKKINAHAKKUUT

	2000 Touko- kuu	Muutos Touko- kuu 00/99	99-00 Tammi- toukokuu	Muutos Tammi- toukokuu 00/99
	1000 m ³	%	1000 m ³	%
Markkinahakkuut yht.	3482	14	24769	2

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000							
						IX ¹⁾	X ¹⁾	XI ¹⁾	XII ¹⁾	I ¹⁾	II ¹⁾	III ¹⁾	IV ¹⁾	V ¹⁾
Indeksi (1995=100)	100,0	103,5	113,2	122,0	128,7	131,6	135,3	135,0	145,8	135,8	133,4	139,3	147,4	147,5
Vuosimuutos, %	6,1	3,5	9,3	7,8	5,5	5,4	2,1	3,4	16,0	6,5	6,2	9,1	4,7	12,4

1) Työpäiväkorjattu

1999. Vienti lisääntyi arvot-
taan 11 prosenttia ja kokonais-
toimitukset 6,5 prosenttia
edellisvuodesta. Viennin arvo
oli 263 miljardia markkaa eli
puolet kokonaistoimituksista.

Eniten lisääntyi viime vuon-
na sähköteknisten tuotteiden
vientä. Se kasvoi edellisvuodesta
34,5 prosenttia ja oli 93 miljard-
ia markkaa. Alan toimituksista
80 prosenttia meni suoraan
vientiin, mikä on noin kolman-
nes tehdasteollisuuden koko-
naisviennistä. Vienti kasvoi ke-
mianteollisuudessa lähes 9 pro-
senttia ja metsäteollisuudessa 4
prosenttia vuodesta 1998. Vien-
titoimitukset supistuivat voi-
makkaasti elintarviketeollisuus-
udessa, reilut 16 prosenttia.

Tehdasteollisuus työllisti 412 500 henkeä

Henkilöstön määrä ei muuttu-
nut viime vuonna merkittävästi
tehdasteollisuudessa. Vuon-
na 1998 se kasvoi noin 3,5 pro-
senttia. Henkilöstölle makset-
ut palkat eli palkkasumma
kasvoi viime vuonna noin 2
prosenttia. Tehtyjen työtun-
tien määrä väheni kuitenkin
vaajat 2 prosenttia.

Palkatun henkilöstön luku-
määrää väheni lievästi melkein
kaikilla päätoimialoilla. Aino-
astaan sähköteknisten tuotteiden
valmistuksessa syntyi uusia
työpaikkoja, lähes 5 000.

*Lähde: Ennakkotietoja teollisuus-
udesta 1999. Tilastokeskus*

KONKURSSIT

	2000 Toukokuu	2000 Tammi- toukokuu	Vuosi- muutos %
Konkurssiin haettuja yhteensä	268	1266	-6
<i>Yritykset ¹⁾</i>	261	1227	-2
Maa-, metsä- ja kalatalous	2	10	-63
Teollisuus, kaivostoiminta, energiahuolto	39	200	9
Rakentaminen	43	189	-13
Kauppa	59	261	2
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	22	90	2
Kuljetus, tietoliikenne ja varastointi	22	109	-10
Muut palvelut	51	230	-7
Toimiala tuntematon	23	138	14
<i>Yksityishenkilöt</i>	7	39	-55
Uhanalaisten työpaikkojen määrä	1680	5367	38

*1) Sisältää yhtiöt, yhteisöt ja yrittäjät. Vuoden 1997 alusta on otettu käyttöön toi-
mialaluokitus 1995*

MYÖNNETYT RAKENNUSLUVAT

	2000 Huhti- kuu	Muutos Huhti- kuu 00/99 %	2000 Tammi- huhtikuu	Muutos Tammi- huhtikuu 00/99 %
	1000 m ³		1000 m ³	
Kaikki rakennukset	3032	-16	12728	3
Asuinrakennukset	1277	-10	4337	2
Vapaa-ajan asuinrakennukset	81	-6	257	-1
Liike- ja toimistorakennukset	436	32	3003	27
Julkiset palvelurakennukset	139	-21	780	6
Teollisuus- ja varastorakennukset	615	-23	2700	2
Maatalousrakennukset	320	-47	1127	-30
Muut rakennukset	165	-13	524	1

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000							
							X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
Indeksi (1990=100)	102,2	103,5	102,7	105,2	107,6	109,1	110,0	110,0	110,1	110,3	110,8	111,1	111,7	112,1	112,5
Vuosimuutos, %	1,5	-1,3	-0,8	2,4	2,3	1,4	1,8	1,8	2,0	2,1	2,5	2,7	3,1	3,1	3,2

Asuntokauppa vilkastui edelleen

Asunto-osakekaupan kasvu
jatkui vuonna 1999. Kauppo-
ja tehtiin yhteensä 32,7 mil-
jardilla markalla. Kaup-
pasumma kasvoi noin 4 mil-
jardia markkaa edellisvuodes-
ta. Kasvu johtui pääasiassa
hintojen noususta.

Tilastossa on yhteensä
75 000 asunto-osakekauppaa,
noin 2 000 enemmän kuin vuo-

si sitten. Vanhoja vapaarahoit-
teisia asunto-osakekauppoja on
65 500. Kolmasosa kaupoista
tehtiin Uudellamaalla.

Vanhojen vapaarahoitteisten
asuntojen keskimääräinen nel-
liöhinta oli viime vuonna 6 990
markkaa, mikä on 9,8 % kor-
keampi kuin vuonna 1998. Pää-
kaupunkiseudulla kes-
kineliöhinta nousi 11,5 pro-
senttia 10 493 markkaan.

*Lähde: Asuntojen hinnat 1999.
Tilastokeskus*

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Kesäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi (ammattimainen rak.)	108,3	0,3	3,1
Työpanokset	114,0	0,3	4,0
Tarvikepanokset	108,1	0,4	2,8
Muut panokset	100,3	0,0	2,6
Ammattimainen rakentaminen			
Asuinkerrostalo	108,0	0,3	2,8
Toimisto- ja liikeyrakennus	107,8	0,2	3,1
Teollisuus- ja varastorakennus	109,6	0,4	3,7
Omatoinen rakentaminen			
Erillinen pientalo	110,4	0,3	3,3
Maatalouden tuotantorakennus	110,5	0,4	4,0

ASUNTOTUOTANTO

	1999	1999	1999	2000	
		2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Myönnetty rakennus- luvut asunnoille	38850	13133	9796	7598	8534
Aloitettut asunnot	34394	12911	9099	7561	5000
Valmistuneet asunnot	28872	7370	5344	8448	6867

ASUNTOJEN HINNAT 1)

	1999	1999	1999	1999	2000
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Pääkaupunkiseutu					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	10618	10992	11686	12125	12499
Nimellishintaindeksi, 1983=100	199,2	206,2	219,2	227,5	234,5
Reaalihintaindeksi, 1983=100	119,8	122,6	130,3	134,4	137,4
Kaupat tilastossa	1355	1506	1319	1302	1396
Muu Suomi					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	5992	6131	6298	6385	6472
Nimellishintaindeksi, 1983=100	205,3	210,1	215,8	218,8	221,8
Reaalihintaindeksi, 1983=100	123,5	124,9	128,3	129,3	129,9
Kaupat tilastossa	2713	2746	2790	2348	2658

1) Vanhojen kerrostalohuoneistojen keskimääräiset velattomat neliöhinnat

Suomalaisten lomasuunnitelmat vahvassa kasvussa

Suomalaiset tekivät vuoden toisella neljänneksellä ahkerasti lomasuunnitelmia, jotka ovatkin nyt ennätyskorkealla. Kotitalouksien suunnitelmissa on tehdä kesän ja syksyn aikana puolitoista miljoonaa lomamatkaa kotimaahan ja miljoona lomamatkaa ulkomaille. Vaikka ulkomaan lomamatka-aiheet ovat viime vuosina

kasvaneet vahvasti, on kotimaa lomakohteena edelleen suosittu. Maakunnittain lomasuunnitelmat vaihtelevat melkoisesti. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen maakunnittaisesta kuluttajabarometristä, jota varten haastateltiin huhti-kesäkuussa 4 900 Suomessa asuvaa henkilöä.

Ulkomaan lomamatkan aikoo tehdä 43 prosenttia Suo-

men kotitalouksista. Muita useammin ulkomaan lomamatkaa suunnittelivat ruuhka-Suomen maakunnissa asuvat. Kärjessä oli Uusimaa, jonka talouksista kuusi kymmenestä aikoo lomailta ulkomailla. Vähiten ulkomaan matkoja on suunnitella Kainuussa. Kainuulaisista joka neljäs aikoo tehdä ulkomaan lomamatkan.

Kotimaan lomamatkan kesän tai syksyn mittaan aikoo tehdä 63 prosenttia kotitalouksista. Muita enemmän näitä suunnitelmia oli pohjoisessa asuvilla. Kotimaan matkalle aikovia oli eniten Keski-Pohjanmaalla, 83 prosenttia, Lapissa ja Pohjois-Pohjanmaalla, 72 prosenttia. Vähiten lomamatkoja kotimaahan suunniteltiin Ahvenanmaalla, 38 prosenttia.

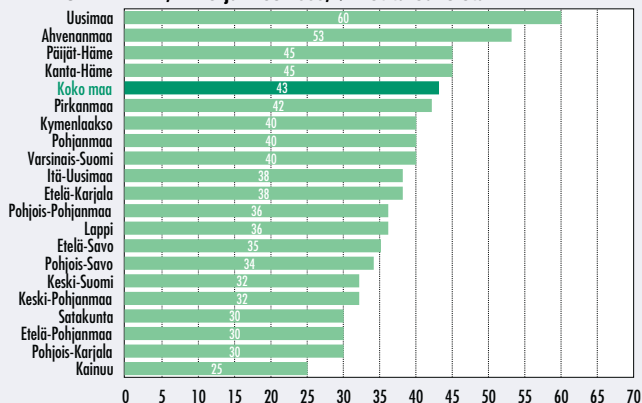
Lähde: Kuluttajabarometri maakunnittain 2000, 2. vuosineljännes. Tilastokeskus

Mainostoimistojen kasvu hidastui

Tietojenkäsittely- ja mainospalveluiden kysynnän kasvu hidastui vuonna 1999. Tietojenkäsittelypalveluja tarjoavien yritysten kokonaisliikevaihto oli silti noin 12 % suurempi kuin vuonna 1998. Mainostoimistojen liikevaihto puolestaan kasvoi vain 4 %, kun kasvu edellisellä vuonna oli lähes 15 %. Myös teknisen palvelun kasvu oli vähäistä. Kasvun hidastuminen näkyi myös yritysten kannattavuuden heikkenemisenä. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen keräämistä suurimpien liike-elämän palveluyritysten tilinpäätöstiedoista.

Mainostoimistojen viisi vuotta jatkunut nousukausi taittui viime vuonna. Mediaanirytyksen käyttökate vuonna 1999 oli 5,3 % liikevaihdosta, kun se vuotta aiemmin oli 7,5 %. Kyse-

AIKOMUKSET MATKUSTAA ULKOMAILLE PUOLEN VUODEN KULUESSA
MAAKUNNITTAIN, 2. neljännes 2000, % kotitalouksista

ULKOMAANKAUPPA

	2000 Huhtikuu milj. mk	Vuosi- muutos %
<i>Tuonti tavaroiden käytön mukaan</i>		
Tuonti yhteensä	16614	15,2
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	7308	23,3
Energiatuotteet	1479	53,7
Investointitavarat	3679	-5,4
Kestokulutustavarat	2203	33,2
Muut kulutustavarat	1945	-2,1
<i>Vienti toimialojen mukaan</i>		
Vienti yhteensä	20710	11,7
Maa- ja metsätaloustuotteet	246	38,2
Teollisuustuotteet	20231	11,4
elintarvikkeet, juomat ja tupakka	311	-16,6
tekstiilit ja vaatteet	233	-11,7
puutavara ja puutuotteet	1370	6,2
massa, paperi ja -paperituotteet	4017	-6,7
kemikaalit ja kemialliset tuotteet	1129	12,1
kumi- ja muovituotteet	385	14,6
perusmetallit ja metallituotteet	1954	20,4
koneet ja laitteet	2449	21,5
sähkötekniset tuotteet	6524	26,1
kulkuneuvot	872	0,5
Kauppatase	4096	

Lähde: Tullihallitus

MAKSUTASE

	1998	1999	2000 Maalis	Huhti	Touko
	milj. mk				
Vaihtotase	39081	39209	5944	-3091	6666
Kauppatase	66750	65208	7947	4896	8600
Palvelut	-5602	-5732	-554	-589	-564
Pääomansiirrot	480	41	0	0	0
Rahoitustase	-13300	-23676	-11712	6041	119

Lähde: Suomen Pankki

KESKEISIÄ VALUUTTAKURSSEJA

	1999	2000	Touko	Kesä
	Valuuttojen keskeiskursseja, mk			
USD USAn dollari	5,58	6,28	6,57	6,27
CAD Kanadan dollari	3,75	4,28	4,39	4,24
GBP Britannian punta	9,03	9,95	9,89	9,45
JPY Japanin jeni	0,05	0,06	0,06	0,06
SEK Ruotsin kruunu	0,68	0,72	0,72	0,72
NOK Norjan kruunu	0,72	0,73	0,73	0,72
DKK Tanskan kruunu	0,80	0,80	0,80	0,80
EEK Viron kruunu	0,38	0,38	0,38	0,38

Lähde: Suomen Pankki

ULKOMAANKAUPPA

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000								
							VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
Tuonti, milj. mk	120547	128555	140996	160995	172315	13940	15622	15988	16591	15839	15083	16585	16882	16614	
Vienti, milj. mk	154163	176021	285798	212840	229233	17433	21695	24083	20973	21424	19798	21106	24277	20710	
Kauppatase, milj. mk	33617	47466	44801	51846	56918	3493	6072	8095	4345	5585	4715	4521	7395	4096	

Lähde: Tullihallitus

lyyn vastanneiden 35 mainostoimiston henkilöstön määrä kasvoi viime vuonna kuitenkin 11 % vuodesta 1998.

Tietojenkäsittelypalvelujen kysyntä väheni vuoden 1999 loppupuolella, kun yritykset saivat uudistettua tietojärjestelmänsä euron käyttöön ottoa ja vuosituhannen vaihtumista varten. Kyselyyn vastanneiden 66 atk-palveluyrityksen henkilöstön määrä kasvoi viime vuonna 7 %, kun vuonna 1998 kasvu oli lähes 18 %. Yritysten kannattavuus pysyi vakaana, ja satunnaiset tuotot nostivat kokonaistuloksen lähes 12 prosenttiin liikevaihdosta.

Teknisen palvelun kannattavuus heikkeni hieman vuonna 1999. Yritysten käyttökate laski noin prosenttiyksiköllä, 11 prosenttiin liikevaihdosta. Kokonaistulos jäi runsaaseen 3 prosenttiin liikevaihdosta.

Tilasto kuvaa toimialojensa suurimpia yrityksiä, jotka kattavat noin 50 % toimialojen koko liikevaihdosta. Merkittävät fuusiot ja yhtiöittämiset on otettu huomioon, jotta yritysten eri vuosien vertailu on mahdollista. Tilastossa ei ole konsernitason tietoja. Myös pienten yritysten tiedot sisältävät koko toimialan

luvut valmistuvat tämän vuoden lopussa.

Lähde: Liike-elämän palvelujen tilinpäätöstietoja 1999. Tilastokeskus

Rakennusyritysten liikevaihto kasvoi 14%

Rakennusyritysten liikevaihto oli helmi-huhtikuussa 14 % suurempi kuin helmi-huhtikuussa 1999. Kasvu nopeutui, sillä vuotta aiemmin se oli 10 %. Talonrakennusyritysten liikevaihto oli helmi-huhtikuussa 16 % suurempi vuotta aiempaan verrattuna. Maa- ja vesirakennusalan yritysten liikevaihto kasvoi 3 %.

Rakennusyritysten maksama palkkasumma oli viime helmi-huhtikuussa 13 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Talonrakennusalan palkkasumma kasvoi nopeammin kuin maa- ja vesirakennusalan.

Liikevaihto- ja palkkasummaindeksien laskenta perustuu verottajan arvonlisävero- ja työnantajasuoritustietoihin, joita täydennetään Tilastokeskuksen aineistolla. Laskennassa ovat mukana ne yritykset, joista on olemassa vertailukelpoiset tiedot.

Lähde: Liiketoiminnan kuukausikuvaajat 2000, helmikuu. Tilastokeskus

KESKEISIÄ KORKOJA

	2000				
	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Eoniakorko	3,28	3,51	3,69	3,92	4,29
Euriborkorot					
1 viikko	3,31	3,52	3,73	4,04	4,31
1 kk	3,35	3,58	3,79	4,16	4,37
2 kk	3,45	3,66	3,86	4,26	4,42
3 kk	3,53	3,74	3,92	4,36	4,50
4 kk	3,59	3,80	3,97	4,41	4,56
5 kk	3,66	3,87	4,02	4,48	4,62
6 kk	3,73	3,93	4,08	4,54	4,68
9 kk	3,93	4,11	4,25	4,72	4,74
12 kk	4,11	4,26	4,36	4,84	4,79
Valtion obligatioiden korkoja					
5 vuotta	5,19	5,04	5,24	5,48	5,31
10 vuotta	5,72	5,50	5,46	5,59	5,39

Lähde: Suomen Pankki

HEX-OSAKEINDEKSI (28.12.1990 = 1000)

	1999		2000			
		Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Yleisindeksi	7800	15864	17132	15800	16342	16597
Vuosimuutos, %	72,3	167,8	171,6	131	140,7	127

LIKETOIMINNAN SUHDANNEKUVAAJAT

(1995=100)

	Liikevaihtokuvaaja		Palkkasummakuvaaja	
	Indeksiluku 4/2000	Muutos, % 2-4/99 – 2-4/00	Indeksiluku 4/2000	Muutos, % 2-4/99 – 2-4/00
Teollisuus	144	19	128	6
Rakentaminen	176	14	165	13
Kauppa	134	8	138	6
Muut palvelut	141	7	140	6

Indeksiluku on trendin uusimman kuukauden pisteluku.

Muutos-% on alkuperäisen sarjan (muiden palveluiden liikevaihdon työpäiväkorjatun sarjan) kolmen viimeisimmän kuukauden keskiarvon muutos verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Kolmen kuukauden keskiarvo tasaa satunnaisvaihtelua.

Palvelualojen liikevaihtokuvaajassa on otettu huomioon aloittaneet ja lopettaneet yritykset. Muiden kuvaajien laskennassa käytetään paneelia, jossa ovat mukana vertailukelpoiset yritykset kohdekuukaudelta ja edellisen vuoden vastinkuukaudelta.

KAUPAN MYYNТИ, KAUPPAPÄIVÄKORJATUT MÄÄRÄINDEKSI

(1995=100)¹⁾

	2000 toukokuu	Muutos toukokuu 00/99, %
Moottoriajoneuvojen kauppa, korjaus ja huolto sekä polttoaineen vähittäismyynti	169,3	15,6
Agentuurikauppa ja tukkukauppa poislukien moottoriajoneuvojen kauppa	130,7	3,0
– yleistukkukauppa	140,5	9,4
Vähittäiskauppa poislukien moottoriajoneuvojen kauppa	127,6	8,1
– tavaratalokauppa	130,9	7,5
– päivittäistavarakauppa	117,7	8,3

1) Vuoden 1998 alusta tapahtuneen tilastointitavan muutoksen takia tukku- ja vähittäiskaupan myynnistä julkaistaan kaupapäiväkorjatun määräindeksin ennakkotiedot koko tukku- ja vähittäiskaupasta sekä autokaupasta. Tukkukaupasta julkaistaan lisäksi yleistukkukaupan ja vähittäiskaupasta tavaratalo- ja päivittäistavarakaupan ennakkotiedot. Enemmän kaupan tilastoinnin muutoksista Tietojärjestelmä 5/98 sivulla 22.

YLEISÖN TALLETUKSET PANKEISSA

	1999 2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.
Markkatalletukset (euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	317221	312998	323239	320285
Keskikorko, %	1,13	1,14	1,25	1,39
Valuuttatalletukset (muut kuin euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	6824	6995	7574	6515
Keskikorko, %	3,18	3,03	3,40	3,39

PANKKIEN LUOTOT YLEISÖLLE

	1999			2000		
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.		
Markkaluotot (euromääräiset 1999–)						
Kanta, milj.mk ¹⁾	336694	343950	353031	357060		
Keskikorko, % ²⁾	4,53	4,43	4,78	5,10		
Valuuttaluotot (muut kuin euromääräiset 1999–)						
Kanta, milj.mk	9995	9269	8461	7775		
Keskikorko, %	5,06	5,38	5,89	6,05		

	1999	2000			
	Joulu	Tamm	Helmi	Maalis	Huhti

Kotimaiset juudet euroluotot¹⁾

Määrä milj.mk ²⁾	24412	14323	15189	17213	17881	17264
Keskikorko, % ³⁾	4,05	4,33	4,52	4,68	4,76	5,20

1) 31.12.98 asti uudet markkaluotot

2) Ml. valtion varoista välitetyt

3) Pl. valtion varoista välitetyt

Työttömyys ennallaan 10,3 prosentissa

Työllisiä oli kesäkuussa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 11 000 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Palkansaajia oli 13 000 enemmän kuin viime vuoden kesäkuussa. Yrittäjien määrä väheni 4 000:lla. Palkansaajista määräaikaaisessa työsuhteessa olevien määrä väheni 18 000:lla, kun taas osa-aikaisten määrä pysyi viimevuotisella tasolla.

Työllisyysaste eli työllisten osuus 15 - 64-vuotiaista oli kesäkuussa 70,0 %. Se oli lähes sama kuin vuotta aiemmin. Kausitasoitettu työllisyysaste oli kesäkuussa 66,1 %. Toimialoista työllisyys lisääntyi eniten liikenteessä ja teollisuudessa. Työllisyys vähentyi maa- ja metsätaloudessa sekä kaupan toimialalla. Työpaikat lisääntyivät Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Oulun lääneissä.

Työttömiä oli työvoimatutki-

muksen mukaan kesäkuussa 279 000 ja työttömyysaste oli 10,3 %. Vuotta aiemmin työttömiä oli 280 000 ja työttömyysaste oli 10,3 %. 25 - 74-vuotiaitten työttömyysaste oli 7,7 %, kun se viime vuoden vastaavana aikana oli 8,3 %. 15 - 24-vuotiaitten nuorten työttömyysaste oli 22,4 %. Kausitasoitettu työttömyysaste oli 9,7 %; nuorilla se oli 22,2 ja 25 - 74-vuotiailla 8,0 %. Toimialoista työttömyys väheni suhteellisesti eniten rahoitus- ja liike-elämän palveluissa.

Lähde: Työvoimatilasto 2000, kesäkuu. Tilastokeskus

Inflaatio kiihtyi 3,5 prosenttiin

Kuluttajahintojen vuosimuutos eli inflaatio oli kesäkuussa 3,5 %. Inflaatio nopeutui, sillä toukokuussa se oli 2,9 %. Inflaation nopeutuminen johtui erityisesti bensiinin kallistumisesta. Edellisen kerran inflaatio oli samalla tasolla vuoden 1991 lopulla.

Bensiinin ja kevyen polttoöljyn kallistumisen välitön

vaikutus inflaatioon oli kesäkuussa 1,3 prosenttiyksikköä. Asuntojen hintojen ja vuokrien nousu kohotti inflaatiota yhteensä 0,6 ja asuntolainojen korkojen nousu 0,2 prosenttiyksikköä. Lisäksi asunnon hoito- ja korjauskustannukset nousivat sekä ravintolapalvelut, alkoholi ja tupakka kallistuivat viime vuoden kesäkuuhun verrattuna.

Inflaatiota hillitsi kesäkuussa vihannesten, käytettyjen autojen sekä matkapuhelujen halpeneminen.

Toukokuusta kesäkuuhun kuluttajahinnat nousivat 0,5 %. Tämä johtui ennen kaikkea bensiinin kallistumisesta. Myös asuntojen hoitokustannukset ja asuntolainojen korot nousivat.

Tilastokeskuksen haastattelijat keräävät indeksiä varten yli 50 000 hintatietoa noin 2 000 liikkeestä aina kuukauden puo-

livaliässä. Lisäksi noin 600 hintatietoa kerätään keskitetysti.

Lähde: Kuluttajaindeksi 2000, kesäkuu. Tilastokeskus

Teollisuuden tuottajahinnat nousivat 0,6%

Teollisuuden tuottajahinnat eli kotimaisten tavaroiden tehtaanhinnat nousivat toukokuusta kesäkuuhun 0,6 %. Eniten nousivat öljytuotteiden, raudan, teräksen ja rautaseosten, sekä selluloosan hinnat. Viime vuoden kesäkuusta teollisuuden tuottajahinnat ovat nousseet 8 %.

Tukkuhintaindeksi nousi toukokuusta kesäkuuhun 0,3 %. Kotimaisten tavaroiden hinnat nousivat 0,5 % ja tuontitavaroitten hinnat laskivat 0,1 %. Viime vuoden kesäkuusta tukkuhinnat ovat nousseet 8,6 %. Hintojen nousu johtui pääosin

TYÖTTÖMYYS

	2000		Muutos Kesäkuu 00/99 %
	Toukokuu	Kesäkuu	
Työttömät, 1000 henkeä	322	280	0,0
Miehet	147	129	0,0
Naiset	175	151	-0,7
15-24-vuotiaat	141	107	13,8
Työttömyysaste, %	11,9	10,3	0,0
Miehet	10,5	9	-0,1 yks.
Naiset	13,5	11,6	-0,1 yks.
15-24-vuotiaat	33,9	22,4	2,4 yks.
Työttömyysaste toimialoittain, %			
Maa-, riista-, kala- ja metsätalous	2,7	2,8	-0,9 yks.
Teollisuus	4,1	4,0	-0,6 yks.
Rakentaminen	9,2	6,9	-1,9 yks.
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	5,2	6,7	1,7 yks.
Liikenne	5,4	4,4	1,4 yks.
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	6,6	3,8	-3,1 yks.
Julkiset ja muut palvelut	7,6	8,4	0,0 yks.
Uusi toimialaluokitus TOL-95			

TYÖMARKKINAT

	1995	1996	1997	1998	1999*	1999	2000							
						X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
Työlliset, 1000 henkeä	2099	2127	2169	2222	2296	2264	2284	2286	2240	2240	2244	2280	2377	2446
Työttömät, 1000 henkeä	382	363	314	285	261	237	237	229	264	284	282	283	322	280
Työttömyysaste, %	15,4	14,6	12,7	11,4	10,2	9,5	9,4	9,1	10,6	11,3	11,2	11,0	11,9	10,3

*ennakkotieto

energiatuotteiden, raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden hintojen noususta, kun taas investointi-, kesto- ja kulutustavaroitten hinnat kehittyivät maltillisemmin.

Suomen ulkomaankaupan vaihtosuhte parani kesäkuussa, kun vientihinnat nousivat toukokuusta kesäkuuhun 0,2 % ja tuontihinnat vastaavasti laskivat 0,5 %.

Tuottajahintaindeksit mittaavat hyödykkeiden hintakehitystä yritysten näkökulmasta. Kotimarkkinoiden perushintaindeksi mittaa Suomessa käytettävien tavaroiden verottomien hintojen kehitystä tavaroiden lähtiessä markkinoille. Tukku-

hintaindeksi kuvaa Suomessa käytettävien tavaroiden verollisten hankintahintojen muutosta. Kotimarkkinoiden perushintaindeksi ja tukkuhintaindeksi sisältävät kotimaisia ja ulkomailta tuotuja tavaroita.

Raaka-aineiden dollaripohjaisia maailmanmarkkinahintoja mittaava HWWA-indeksi nousi toukokuusta kesäkuuhun 3,7 %. Hintojen nousu johtui valtaosin raakaöljyn maailmanmarkkinahintojen noususta. Viime vuoden kesäkuusta raaka-aineiden hinnat nousivat 41,9 %. Ilman energiaryhmää hintojen nousu oli 3,2 %.

Lähde: Tuottajahintaindeksit 2000, kesäkuu. Tilastokeskus

PALKANSAAJIEN ANSIOTASOINDEKSI (1995 = 100)

	1999				2000
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Toimiala					
Maa- ja metsätalous	112,2	112,4	112,7	112,6	115,2
Teollisuus	114,0	114,2	114,6	115,4	117,9
Energia- ja vesihuolto	112,8	112,7	112,9	113,5	115,3
Rakentaminen	113,5	113,7	114,3	114,9	117,9
Tukku- ja vähittäiskauppa	112,3	112,4	112,5	113,1	114,6
Majoitus ja ravitsemustoiminta	111,3	111,6	112,0	112,2	115,4
Kuljetus	113,1	113,3	113,3	114,1	115,7
Posti- ja teleliikenne	114,9	115,4	115,6	116,3	119,5
Rahoitus	115,5	115,9	116,3	117,1	119,4
Vakuutus	113,0	113,9	114,1	115,3	117,9
Kiinteistöalan palvelut	112,6	112,8	112,9	113,2	116,1
Tietojenkäsittelypalvelu	111,9	112,4	113,0	113,6	116,4
Tutkimus ja kehittäminen	113,3	113,5	113,8	114,0	116,6
Julkinen hallinto	112,2	112,5	112,7	112,9	115,4
Koulutus	111,0	111,1	111,2	111,3	113,7
Terveystieteiden palvelut	113,4	113,6	113,7	113,9	116,2
Sosiaalipalvelut	112,1	112,1	112,1	112,2	114,4
Yhteensä	113,1	113,3	113,6	114,1	116,4
Tuntipalkkaiset	113,3	113,4	113,8	114,8	117,1
Kuukausipalkkaiset	113,1	113,3	113,5	113,8	116,2
Sektori					
Yksityinen sektori	113,6	113,9	114,1	114,8	117,2
Kunnat	112,0	112,0	112,1	112,2	114,5
Valtio	112,6	112,9	113,1	113,3	115,9
Muut	110,5	110,7	110,9	111,1	113,5

JULKISTEN MENOJEN HINTAINDEKSI (1995 = 100)

	1999				2000
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Valtiontalous	103,8	102,9	103,7	103,6	104,3
Kunnallistalous	107,1	105,4	106,7	107,0	107,7

KULUTTAJAHINTAINDEKSI

	1997	1998	1999	1999		2000					
				XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
Indeksi (1995=100)	101,8	103,2	104,4	105,1	105,5	105,5	106,2	106,9	107,2	107,7	108,2
Vuosi- muutos, %	1,2	1,4	1,2	1,6	2,0	2,2	2,7	3,1	2,7	2,9	3,5
Elinkustannusindeksi (1951:10=100)	1415	1435	1452	1460	1466	1466	1476	1485	1490	1497	1504

KULUTTAJAHINTAINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Kesäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	108,2	0,5	3,5
Elintarvikkeet ja juomat	102,3	0,0	0,1
Alkoholijuomat ja tupakka	110,7	0,0	2,4
Vaatetus ja jalkineet	101,7	-0,5	0,2
Asuminen, lämpö ja valo	111,4	0,6	5,4
Huonekalut, kodinkoneet ja -hoito	103,1	-0,1	0,6
Terveystieteiden- ja sairaus- hoito	113,1	0,0	4,3
Liikenne	116,7	2,4	8,0
Viestintä	91,4	-3,2	-1,9
Kulttuuri ja vapaa-aika	106,2	0,4	1,9
Koulutus	115,0	0,0	1,4
Hotellit, kahvilat ja ravintolat	112,8	0,1	3,8
Muut tavarat ja palvelut	103,0	0,2	3,5
Nettohintaindeksi (1995=100) toukokuu	106,8	0,5	3,4
Pohjainflaatioindikaattori (1995=100) toukokuu	107,0	0,5	3,1

TUOTANNON HINTAINDEKSI (1949=100)

	2000 Kesäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	1663	0,4	8,1
Kotimarkkinatavarat	1656	0,5	8,0
Vientitavarat	1719	0,2	8,2
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1408	0,0	2,4
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1550	-0,1	-2,0
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	2290	-0,3	1,6
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	771	-0,1	-8,3
Toimialaryhmät (ISIC, Rev.1)			
2-3 Tehdasteollisuus	1650	0,4	9,5
34-38 metalliteollisuus	1436	-0,1	3,3
34 metallin perusteollisuus	1202	-0,4	23,2
35 metallituoteteollisuus	1602	0,1	4,2
36 koneeteollisuus	2294	-0,3	1,7
37 sähkötekninen teollisuus	782	-0,1	-7,1
38 kulkuneuvoteollisuus	1752	0,8	3,1

TUKKUHINTAINDEKSI (1949=100)

	2000 Kesä- kuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	1695	0,3	8,7
Kotimaiset tavarat	1740	0,5	6,7
Tuontitavarat	1525	-0,1	12,1
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1249	0,1	1,1
3 Polttoaineet, kaasu, sähkö, lämpö	1932	1,7	17,3
31a kivennäispolttoaineet ja -öljyt	3026	2,9	41,5
31b kaasu, sähkövirta ja lämpö	1197	0,4	-0,3
5 Kemian teollisuuden tuotteet	1320	1,1	13,7
68 Epäjalot metallit	1410	-1,1	25,1
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1909	-0,4	1,8
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	3158	0,0	2,0
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	710	-0,4	-1,0
73 kuljetusneuvot	2066	-1,0	5,2

	TUONTIHINTAINDEKSI (1995=100)			VIENTIHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Kesäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Kesäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	109,4	-0,5	13,1	100,6	0,2	8,6
Energiatuotteet	189,9	1,1	64,3			
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	97,7	-1,2	13,5	103,2	-0,2	13,3
Kestokulutustavarat	102,7	0,1	0,9	92,4	-0,1	-0,2
Muut kulutustavarat	105,1	0,0	1,2	107,1	-0,6	1,1
Investointitavarat	105,3	-0,7	2,9	88,7	0,0	-3,7
Tavararyhmät (NACE-TOL)						
01 Maataloustuotteet	106,5	2,4	10,0			
02 Metsätaloustuotteet	95,6	0,0	1,5			
C <i>Mineraalit</i>	179,8	-0,4	61,2			
D <i>Teollisuustuotteet</i>	102,7	-0,7	7,7	100,8	0,2	8,3
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	105,5	0,0	-1,6	108,8	-1,4	-1,9
DB Tekstiilit ja vaatteet	99,3	0,3	-0,8	97,6	0,0	1,6
DD Puutavara ja -tuotteet				95,0	-0,2	8,0
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	95,3	0,1	13,1	106,3	0,1	10,7
232 Öljytuotteet	184,8	-5,4	59,0			
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	103,4	2,2	15,9	110,0	0,0	19,0
DH Kumi- ja muovituotteet	96,3	-1,2	3,0	108,0	-0,5	9,8
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	103,3	-0,2	-1,6	117,2	-0,1	5,8
27 Perusmetallit	113,1	-3,8	27,3	99,2	-1,7	25,6
271 rauta, teräs ja rautaseokset	115,1	1,9	25,7	90,8	1,5	25,1
274 muut kuin rautametallit	115,7	-11,1	39,2	113,2	-7,6	27,4
28 Metallituotteet	101,3	-1,3	1,0	91,5	0,0	2,2
DK Koneet ja laitteet	113,8	0,3	2,4	109,9	-0,4	2,0
DL Sähkötekn. tuotteet ja optiset laitteet	78,5	-0,7	0,6	73,2	-0,2	-9,4
DM Kulkuneuvot	122,9	-1,4	5,9	102,9	0,9	3,2

	TEOLLISUUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI (1995=100)			KOTIMARKKINOIDEN PERUSHINTAINDEKSI (1995=100)			TUOKUHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Kesäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Kesäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Kesäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	105,0	0,6	8,0	106,7	0,1	8,5	107,1	0,3	8,6
Kotimaiset tavarat				106,0	0,4	6,7	106,2	0,5	6,8
Tuontitavarat ¹⁾				108,5	-0,5	12,9	108,8	-0,1	12,1
Käyttötarkoitus									
Energiatuotteet	112,4	1,5	11,1	126,1	1,4	21,6	128,3	1,6	17,0
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	102,1	0,6	15,1	100,8	-0,2	12,1	100,3	-0,1	12,2
Kestokulutustavarat	113,9	-0,2	1,9	106,0	0,0	1,2	105,7	-0,1	2,2
Muut kulutustavarat	103,0	0,1	1,3	102,9	0,0	1,3	103,3	0,0	1,1
Investointitavarat	102,1	-0,1	0,4	106,6	0,0	3,0	103,0	-0,4	1,6
Tavararyhmät (NACE-TOL)									
01 Maataloustuotteet				92,4	-0,3	-0,3	93,9	0,1	-0,2
02 Metsätaloustuotteet				115,7	-0,7	5,5	108,1	0,3	5,2
C <i>Mineraalit</i>	110,4	0,1	4,3	166,3	-0,3	50,6	159,3	-0,6	42,1
D <i>Teollisuustuotteet</i>	106,2	0,7	10,6	104,3	0,1	9,4	105,7	0,3	9,0
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	101,5	0,1	2,6	102,0	0,1	2,0	103,6	0,1	1,6
DB Tekstiilit ja vaatteet	101,4	0,0	0,2	95,7	0,2	-0,6	95,6	0,2	-0,6
DD Puutavara ja puutuotteet	100,5	0,0	4,7	99,2	-0,1	4,7	99,2	-0,1	4,7
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	103,6	1,6	28,1	102,5	1,4	26,0	102,8	1,4	26,1
22 Kustannus- ja painotuotteet	107,1	0,0	-0,1	108,1	0,0	0,3	107,3	0,0	0,3
232 Öljytuotteet	199,9	6,0	103,8	195,5	2,7	89,8	157,5	3,2	36,6
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	102,7	0,2	11,9	102,9	1,3	14,2	102,4	1,3	14,6
DH Kumi- ja muovituotteet	103,2	0,1	7,6	99,4	-0,4	5,6	99,0	-0,4	5,7
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	109,2	0,1	2,7	107,7	0,1	1,6	107,5	0,0	1,6
27 Perusmetallit	96,4	0,7	21,0	102,5	-1,2	23,4	102,4	-1,2	23,4
271 rauta, teräs ja rautaseokset	99,7	2,5	21,6	104,8	2,3	23,0	104,8	2,3	23,0
274 muut kuin rautametallit	88,8	-2,4	28,5	100,2	-6,8	33,5	100,1	-6,8	33,5
28 Metallituotteet	110,9	0,1	4,9	108,1	-0,3	3,9	108,1	-0,3	3,9
DK Koneet ja laitteet	112,4	-0,2	1,2	112,9	0,0	1,7	112,7	0,0	1,8
DL Sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet	85,7	0,0	-2,3	79,9	-0,4	-0,5	79,8	-0,4	-0,5
DM Kulkuneuvot	110,6	0,3	2,4	120,4	-1,1	5,2	115,6	-0,9	5,0
E Sähkö, kaasua, lämpö ja vesi	100,5	0,3	-1,0	100,3	0,5	-0,8	104,0	0,3	-0,9

	TUOKUHINTAINDEKSI											
	1997	1998	1999	1999 X	XI	XII	2000 I	II	III	IV	V	VI
Indeksi (1949=100)	1601	1577	1573	1596	1612	1629	1638	1657	1670	1663	1690	1695
Indeksi (1995=100)	100,9	99,6	99,4	100,8	101,8	103,0	103,5	104,7	105,5	105,1	106,8	107,1
Vuosimuutos, %	1,6	-1,3	-0,2	1,3	3,9	5,5	5,5	7,8	8,2	7,1	8,7	8,6

Suomalaisten ulkomaanmatkailu vilkastui

Suomalaisten matkailu ulkomaille vilkastui vuonna 1999 edellisen vuoden tasaantumisen jälkeen. Kotimaanmatkailun kasvu jatkui kolmatta vuotta peräkkäin. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tekemästä Suomalaisten matkailututkimuksesta.

Ulkomailla 2,1 miljoonaa vapaa-ajanmatkaa

Vuonna 1999 ulkomaille tehtiin 2,1 miljoonaa vapaa-ajanmatkaa. Näistä pitkiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja oli 1,3 miljoonaa, ja loput 800 000 olivat lyhyitä, 1–3 yöpymistä sisältäneitä matkoja. Lisäksi suomalaiset tekivät lähes 2 miljoonaa vapaa-ajanrasteilyä ja noin 700 000 vapaa-ajan päivämatakaa ulkomaille.

Matkailu lisääntyi kaikille kohdealueille lukuun ottamatta Välimeren aluetta ja Kanarian saaria, jonne tehtiin lähes saman verran matkoja kuin vuonna 1998. Melkein puolet pitkistä matkoista suuntautui näille alueille. Muualle Eurooppaan, Lähi-itään ja Pohjois-Afrikkaan sekä Kaukoitään tehtiin enemmän matkoja kuin vuotta aiemmin.

Suosituimmat lomakohteet pitkillä matkoilla olivat aiempi-

en vuosien tapaan Kanarian saaret, Kreikka ja Ruotsi. Lyhyet matkat, risteilyt ja päivämatakat suuntautuivat pääasiassa naapurimaihin Viroon, Ruotsiin ja Venäjälle. Kun mukaan lasketaan yöpymisen kohdemaassa sisältäneet matkat, risteilyt ja päivämatakat, suomalaiset tekivät näihin maihin yhteensä 3,5 miljoonaa vapaa-ajanmatkaa, joista Viroon suuntautui 1,7 miljoonaa matkaa, Ruotsiin 1,4 miljoonaa ja Venäjälle vajaat 400 000 matkaa.

Pitkiin, vähintään neljän yöpymisen lomamatkoihin kului rahaa keskimäärin 5 200 markkaa henkilöä kohden, kun mukaan lasketaan matkat kohde- maahan, majoitus- ja ravintolamenot sekä muut menot matkan aikana. Päivää kohden tämä tekee 550 markkaa. Lyhyisiin ulkomaanmatkoihin kului keskimäärin 1 700 markkaa henkilöä kohden, mikä tekee 950 markkaa päivässä.

Kotimaassa 3 miljoonaa vapaa-ajanmatkaa

Kotimaanmatkoja tehtiin viime vuonna 3 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Maksullisia majoituspalveluita, kuten hotelleja, vuokrattuja mökkejä, leirintäalueita ja lomakyläiä, käytettiin 3 miljoonalla kotimaanmatkalla. Näistä oli lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja 2,2 miljoonaa, ja loput 800 000 olivat pitempiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja.

Pitkistä kotimaanmatkoista

runsaat puolet suuntautui Pohjois-Suomeen, Lapin ja Oulun lääneihin. Yksittäisistä kunnista matkoja tehtiin eniten Inariin, Kuusamoon ja Kittilään. Lyhyet, 1–3 päivän matkat jakaantuivat pitkiä matkoja tasaemmin koko Suomeen. Eniten lyhyitä matkoja tehtiin Uudellemaalle, Pirkanmaalle, Keski-Suomeen ja Varsinais-Suomeen. Kunnista suosituimpia olivat Helsinki, Tampere, Jyväskylä ja Turku.

Pitkään kotimaanmatkaan suomalaiset käyttivät rahaa keskimäärin 2 000 markkaa henkilöä kohden ja lyhyeen matkaan 890 markkaa.

Lähde: Suomalaisten matkailu 1999, Tilastokeskus

Syntyneitä ennätysvähän

Tämän vuoden ensipuoliskolla syntyi 28 800 lasta, lähes 400 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Alkuvuoden syntyneiden määrä oli yhtä pieni kuin vuonna 1973, jolloin syntyi 1990-luvun pienin ikäluokka.

Kuolleiden määrä lisääntyi 200:lla 25 800:aan. Muuttovoitto, maahan- ja maastamuuttojen erotus, kasvoi 450:lla 1800:aan. Väestön määrä lisääntyi siis alkuvuonna 4 800:lla.

Lähde: Väestö neljännesvuosittain 2000, 2. neljännes. Tilastokeskus

REKISTERÖIDYT UUEDET AUTOT

	2000 Kesäkuu	Vuosi- muutos %	2000 Tammi- kesäkuu	Vuosi- muutos %
Autot yhteensä	13598	-9,4	90571	2,5
Henkilöautot	12066	-5,8	80362	4,1
Pakettiautot	1105	-31,3	7013	-12,8
Kuorma-autot	382	-29,1	2880	1,7
Linja-autot	45	-4,3	316	8,2

MAJOITUSTOIMINTA

	2000 Toukokuu	Vuosi- muutos %	2000 Tammi- toukokuu	Vuosi- muutos %
Yöpymiset hotelleissa	934928	9,7	4809006	5,6
ulkomaalaisia	260096	23,4	1145319	14,4
Hotellihuoneiden käyttöaste, %	49,3	2,0	47,4	-0,3

VÄESTÖN MUUTOKSET

	1998 1.–4. nelj.	1999* 1.–4. nelj.	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.	2. nelj.
Elävänä syntyneet	57108	57648	14221	14982	15078	13293	14269	14555
Kuolleet	49262	49390	13856	11741	11625	12123	13961	11837
Syntyneiden enemmitys	7846	8258	365	3241	3453	1170	308	2718
Maahan muuttaneet	14192	14452	3272	3714	4366	3392	3481	4087
Maasta muuttaneet	10817	12113	3063	2560	3771	2572	2948	2803
Nettomaahanmuutto	3375	2339	209	1154	595	820	533	1284
Väestön kokonaismuutos ¹⁾	12297	11301	737	4557	4210	2152	841	4002

*ennakkotieto

VÄKILUKU

	1995	1996	1997	1998	1999	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.	2. nelj.
Ajankohdan lopussa, 1 000 henkeä	5117	5132	5147	5160	5171	5160	5165	5169	5171	5172	5176

Koulutusajanodote OECD-maissa 16,4 vuotta

Viisi vuotta täyttäneellä on OECD-maissa edessään keskimäärin runsaat 16 opiskeluvuotta. Koulutusajanodote on nousut 15,1 vuodesta 16,4 vuoteen vuodesta 1990 vuoteen 1998.

Pisin opintie, parikymmentä vuotta, oli edessään australialais- ja ruotsalaislapsilla sekä lyhin,

kymmenisen vuotta, turkkilaislapsilla. Australian ja Ruotsin suuria lukuja selittää kuitenkin osapäiväisen opiskelun yleisyys. Australian koulutusajanodotteen osapäiväopiskelun osuus oli 5,8 ja Ruotsin 2,8 vuotta. Jos otetaan huomioon vain kokopäiväopiskelu, kärjessä on Suomi

niistä OECD-maista, joista tiedot ovat saatavissa.

Lähteet: *Economic Trends 1/2000. International Business Statistics, Tilastokeskus; OECD Education at a Glance 2000*

Kreikassa pienet koulutusmenot

Julkiset koulutusmenot oppilasta kohti olivat EU-maista vuonna

1997 pienimmät Kreikassa. Korkeasteen ja keskiasteen koulutukseen Kreikka käytti vain runsaat 40 prosenttia (41 ja 44 %) ja perusasteen koulutukseen 72 prosenttia EU:n keskiarvosta.

Toiseksi pienimmät korkeasteen koulutuksen menot olivat Espanjassa (69 %), ja keskiasteen koulutuksen menot Irlannissa (74 %). Irlanti käytti vähiten julkisia varoja perusasteen koulutukseen oppilasta kohti, 69 prosenttia EU:n keskiarvosta.

Itävalta ylitti ainoana EU-maana selvästi keskiarvon kaikkien

kolmen koulutusasteen menoissa: korkea-asteella 48, keski-asteella 55 ja perusasteella 66 prosenttia. Korkea-asteella julkiset menot oppilasta kohti olivat suurimmat Ruotsissa (67 % yli keskiarvon), keskiassteella Luxemburgissa (102 %) ja perusasteella Tanskassa (80 %).

Lähde: Eurostat news release 79/2000

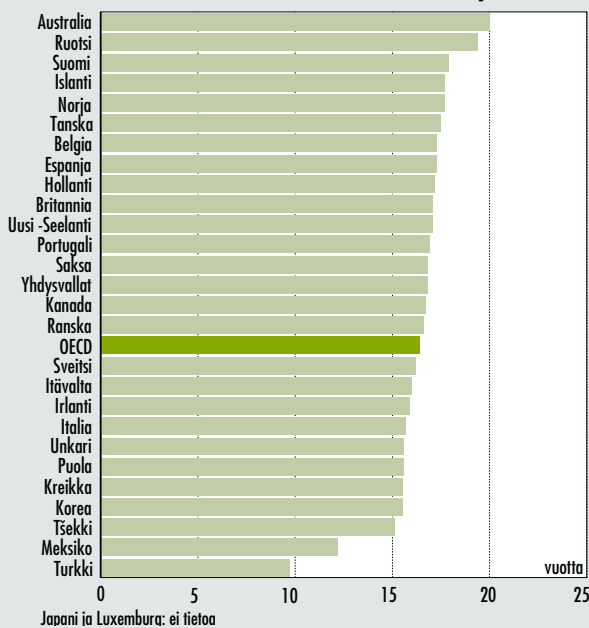
Tiekuolemat lisääntyivät vain Kreikassa

Tieliikenneonnettomuuksissa kuoli 42 600 ihmistä EU-maissa vuonna 1998. Vuodesta 1990 kuolneiden määrä väheni neljänneksen.

Tiekuolemat vähenivät 90-luvulla kaikissa jäsenmaissa lukuun ottamatta Kreikkaa, jossa ne lisääntyivät 5 prosenttia.

Eniten tiekuolemat vähenivät Itävallassa (41 %), Suomessa (40 %), Britanniaissa ja Espanjassa (35 % kummassakin) sekä Ruotsissa (33 %), Saksassa (32 %) ja Tanskassa (31 %).

KOULUTUSAJANODOTE OECD-MAISSA 1998 (yli 5-vuotiaat)

KANSAINVÄLINEN KATSAUS

	1998	USA	Japani	Itävalta	Belgia	Tanska	Suomi	Ranska	Saksa	Kreikka	Irlanti
Väkiluku (tuhansia)	270280	270280	125933	8079	10203	5304	5153	58847	82048	10522	3719
BKT (Mrd. US \$)	9190,4	9190,4	4380,1	208,7	247,0	173,5	128,7	1434,0	2112,0	124,7	90,7
BKT/as ostovoimakorjattu OECD=100	152	152	110	110	109	118	102	98	106	66	113
BKT:n vuosimuutos-%	q1/00	5,0	0,7	3,4*	4,6*	1,7	5,1	3,3	2,3	3,3*	8,6*
Teollisuustuotanto, vuosimuutos-%	toukok.	5,8*	4,6	13,0*	7,1*	11,0	11,7	4,9*	7,6	5,3*	4,2*
Työttömyysaste, %	toukok.	4,0*	4,6	3,2	8,4	4,7	9,5	9,8	8,4	..	4,7
Inflaatio, vuosimuutos-%	kesäk.	3,7	-0,7*	2,7	2,7	3,3	3,4	1,7	1,9	2,5	5,5
Vähittäiskaupan myynti, vuosim. %	huhtik.	8,2*	-3,1	7,4	16,1*	8,1	7,0	-0,8	4,7	1,8*	17,2
Osakkeiden hinnat, vuosimuutos-%	kesäk.	3,2	20,0*	-0,9	-15,8*	35,4*	126,9	44,9	31,5	108,1*	6,3*

Lähde: OECD Main Economic Indicators ja Key Economic Indicators, Eurostat Statistics in Focus. Population and social conditions, Viro ja Venäjä (tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden kanssa): Tilastokeskuksen IBS-palvelu

Turvallisimmat tiet olivat Ruotsissa ja Britanniassa, joissa sattui 60 ja 61 tiekuolemaa miljoonaa asukasta kohti. Selvästi vaarallisinta oli liikkuu Portugalin ja Kreikan teillä: 243 ja 212 kuolemaa miljoonaa asukasta kohti.

Suomessa tieliikenne vaati 78 uhria miljoonaa asukasta kohti vuonna 1998, Hollannin jälkeen neljänneksi vähiten EU-maista.

Lähde: Eurostat news release 76/2000

Sähkö halventunut eniten Pohjois-EU:ssa

Kulutussähkön hinta on laskeutunut vuoden 1998 tammikuusta vuoden 2000 tammikuuhun lähes kaikissa EU-maissa. Eniten sähkön halpenemisesta ovat hyötäneet pohjoisten EU-maiden kotitaloudet. Suomessa sähkön hinta aleni keskimäärin 9–12 prosenttia sen mukaan,

oliko kyseessä pienen, keskisuuren vai suuren kulutuksen kotitalous. Ruotsissa sähkö halpeni 7–16 prosenttia ja Tanskassa 5–13 prosenttia.

Vain Hollannissa sähkö kallistui kaikenkokoisissa kulutusluokissa: pienkuluttajille 15 prosenttia, keskisuurille 5 ja suurkuluttajille 4 prosenttia. Irlannissa suurkuluttajien sähkö kallistui 20 prosenttia, mutta muille hinta pysyi ennallaan. Italiassa pienkuluttajien sähkö kallistui maksurakenteen muutoksen vuoksi peräti 41 prosenttia, kun taas muiden halpeni 10 prosenttia.

Lähde: Eurostat news release 82/2000

Euroinflaatio kiihtyi 2,4 prosenttiin

Kuluttajahinnat nousivat euroalueella vuodessa kesäkuuhun 2,4 prosenttia. Inflaatio kiihtyi selvästi, sillä toukokuussa se oli 1,9 prosenttia. Kesäkuusta 1998 kesäkuuhun 1999 kulutta-

jahinnat olivat kohonneet 0,9 %.

Koko EU:ssa vuosi-inflaatio nopeutui 1,7 prosentista toukokuussa 2,1 prosenttiin kesäkuussa. Kesäkuussa 1999 se oli 1,0 prosenttia.

Inflaatio oli EU-maista nopeinta Irlannissa (5,4 %) ja hitainta naapurissa Britanniassa (0,8 %).

Lähde: Eurostat news release 83/2000

IV/99–I/00: Euroalueen bkt kasvoi 0,9 %

Euroalueen bruttokansantuote lisääntyi tarkistettujen tietojen mukaan 0,9 prosenttia neljännekseltä neljännekselle 1999 ensimmäiselle neljännekselle 2000. Koko EU:n bkt kasvoi 0,8 prosenttia. Vuosineljänneistä aiemmin kasvuluvut olivat samat.

Bkt:n kasvu johtui pääasiassa yksityisten kulutusmenojen ja investointien lisääntymisestä.

EU:n jäsenmaista bkt kasvoi eniten Suomessa (1,8 %). Vain Tanskassa bkt pieneni (–0,6 %).

Ensimmäiseltä neljännekseltä 1999 ensimmäiselle neljännekselle 2000 euroalueen bkt lisääntyi 3,4 ja koko EU:n 3,3 prosenttia.

Lähde: Eurostat news release 80/2000

Euroalueen työttömyys edelleen 9,2 %

Euroalueen kausitasoitettu työttömyysaste, työttömien osuus työvoimasta, oli toukokuussa 9,2 prosenttia eli sama kuin huhtikuussa. Toukokuussa 1999 se oli 10,0 prosenttia.

Koko EU:n työttömyysaste oli toukokuussa 8,5 prosenttia kuten huhtikuussakin. Toukokuussa 1999 se oli 9,2 prosenttia.

EU:n suurin työttömyys oli edelleen Espanjassa (14,3 %) ja pienin Luxemburgissa (2,2 %). Suomen työttömyysaste oli prosenttiyksikön EU:n keskiarvoa suurempi eli 9,5 prosenttia.

Lähde: Eurostat news release 74/2000

Italia	Alankomaat	Norja	Portugali	Espanja	Ruotsi	Sveitsi	Britannia	EU yhteensä	Venäjä	Viro	
57588	15707	4431	9968	39371	8851	7106	59168	374956	146899	1450	1998
1162,0	394,8	151,3	110,7	590,7	239,2	257,4	1423,0	8458,3	182,1	5,2	1999
98	112	124	74	81	103	123	100	99	34*	33*	1999
3,0	4,2*	2,1	2,8*	4,2	3,8	3,5	3,0	2,1*	3,2*	1,8*	q1/00
7,8	0,1	5,3*	-2,2*	5,1*	12,4*	12,0*	2,3	5,2*	10,6	14,3*	toukok.
10,7*	3,0*	3,7*	4,5	14,3	6,1	3,1*	5,7*	8,5	11,7*	14,8*	toukok.
2,7	2,7	3,3	2,9	3,4	1,0	1,6*	3,3	2,5	20,0*	3,2	kesäk.
4,8*	3,0	3,0	8,3	9,0*	8,7	-0,6*	4,5*	3,2*	8,4	19,0*	huhtik.
29,9	22,2	15,7	27,1	8,9	89,1*	12,0*	6,5	kesäk.

*Poikkeukset: BKT/as: Venäjä ja Viro 1996 BKT (vuosimuutos): Itävalta, Belgia, Alankomaat, EU-yht. ja Viro 99q4; Portugali 98q4; Kreikka, Irlanti ja Venäjä 1999 Teollisuustuotanto (vuosimuutos): USA ja Viro 0006; Belgia, Ranska, Norja, Portugali, Espanja, Ruotsi ja EU-yht. 0004; Itävalta ja Kreikka 0003; Irlanti 9908; Sveitsi 00q1 Työttömyysaste: USA 0006; Italia, Alankomaat ja Venäjä 0004; Britannia 0003; Norja ja Viro 00q1; Sveitsi 99q2 Inflaatio: Japani ja Sveitsi 0005; Venäjä 0004 Vähittäiskaupan myynti (=volyymi, Espanja: myynnin arvo): Britannia 0006; Espanja ja Viro 0005; Sveitsi 0003; Belgia, Kreikka ja EU-yht. 0002; USA 0001; Italia 9812 Osakkeet: Japani ja Sveitsi 0005; Belgia, Tanska ja Irlanti 0004; Ruotsi 0002; Kreikka 9912

Älä katkaise visuaalista vertailtavuutta

Olen joutunut tuon tuostakin puolustamaan kantani, että pylväskuvioissa määräästeikon on aina alettava nolasta. Vaatimusta on pidetty teoreettisena ja todellisuudelle vieraana nipottamisena.

Useimmiten asteikon tyypistämisen tarvetta on perusteltu sillä, että pylväiden erot tulevat näin paremmin esille. Taustalla on ilmeisesti ajatus, että halutaan tarkastella ikään kuin suurennettua osasuurennotta pylväiden päästä, jolloin pylväiden pituuk-
sien ero ja vaihtelu näyttää suuremmalta. Taustalla on ilmeisesti myös se, että kiinnostuksen kohteena on vaihtelu eikä se kuinka suurta määrää pylväät esittävät.

Kuviossa 1 on esimerkki, jota olen käyttänyt aiemminkin (Tietoaika 3/1997), koska se sopii mainiosti tähän yhteyteen. Kuviossa esitetään sitä, kuinka suomalaisten miesten keskipituus on kasvanut eri maakunnissa.

Kuviossa 2 on sama asia kuin kuviossa 1, mutta niin, että määräästeikon alku on 160 (tällaisena, tosin pystypylväskuviona, kuvio esitettiin alunperin sanomalehdessä). Pylväiden välittämä sanoma keskipituuksista ja niiden muutoksista on hyvin erilainen näissä kuviossa. Kuvion 1 sanoma ei näytä yhtä dramaattiselta kuin kuvion 2 – mutta se on oikea.

Kuvion 2 mukaan esimerkiksi vuonna 1967 pohjoispohjalaiset miehet olivat keskimäärin 45,5 % pidempiä kuin 1920- ja 1930-luvun taitteessa. Todellisuudessa ero oli 3 %, kuten kuvio 1 kertoo. Tästä laskettu valekerroin kuviolle 2 on yli 15.

Kannattaa muistaa, että pylväskuvioissa määräästeikon katkaiseminen saa aina valekertoi-
men arvon pompahdamaan.

Jos kuviolla kuitenkin haluttiin kertoa, missä maakunnassa keskipituus on kasvanut eniten, kuvion

1 kaltainen ryhmitetty pylväskuvio ei ole onnistunut. Tähän kysymykseen vastaa paljon paremmin ku-

vio 3, jossa muuttujana on keskipituuskien muutos.

Olettakaamme, että asteikon tyypistämisen eli pylväiden katkaisu olisi hyväksyttävä tapa. Miten katkaisupiste tulisi määrätä? Sille ei ole annettavissa täsmällistä ohjetta.

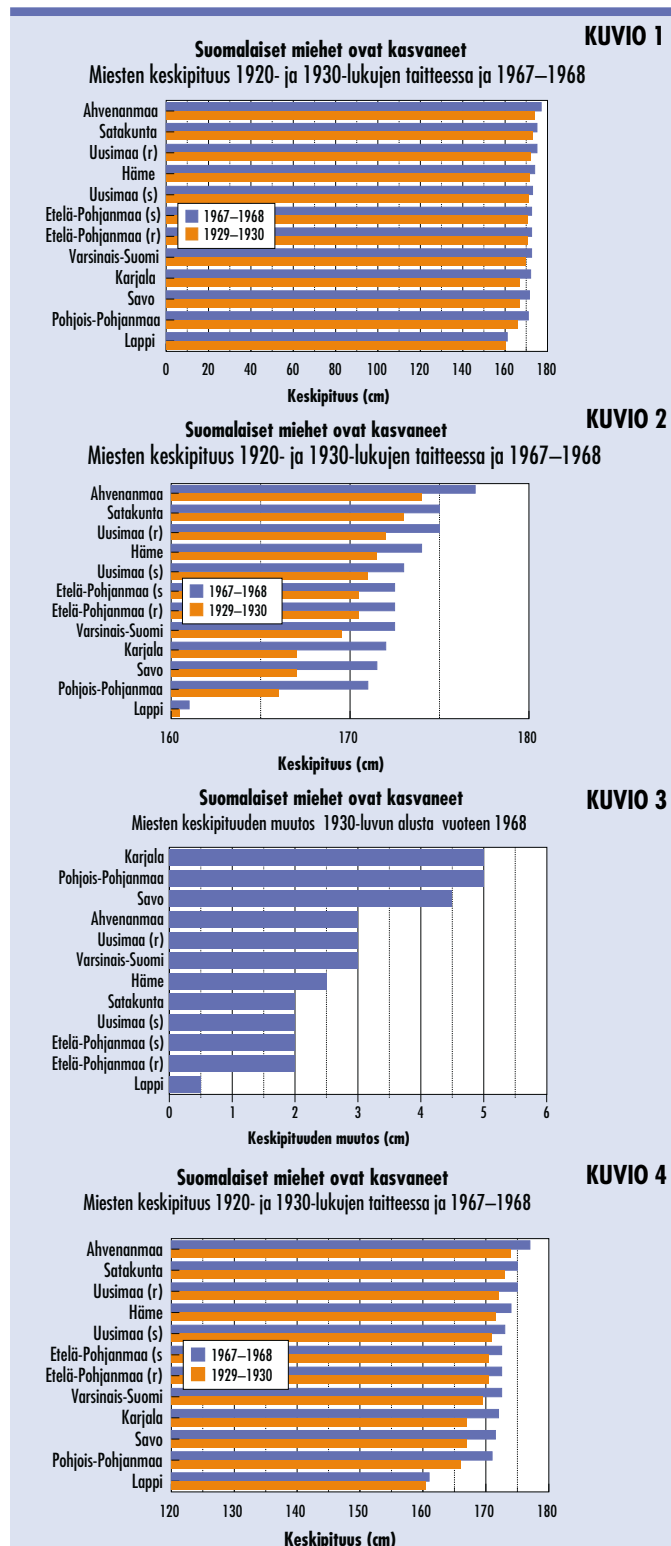
Kun pylväät katkaistaan, pylväiden visuaalinen vertailtavuus häviää väistämättä, koska pitkät pylväät lyhenevät suhteellisesti vähemmän kuin lyhyet pylväät. Pylväitä ei voi katkaista niin, että niiden suhteet säilyvät ennallaan.

Kun objektiivinen kriteeri puuttuu, asteikkoa voi siis tyypistää parhaaksi katsomallaan tavalla. Vaihtelu tulee esiin parhaiten, jos lyhyin pylväk on niin lyhyt kuin mahdollista. Jos vaihtelu näin näyttää liian suurelta, katkaisupistettä voi siirrellä ja etsiä kohtaa, joka sopii tekijän mielestä parhaiten. Esimerkiksi lappilaiset luultavasti pitäisivät kuviota 4 parempana kuin kuviota 2. Jokainen ymmärtäne, että tällä tavalla laaditulla kuviolla ei ole paljoakaan tekemistä määrällisen tiedon onnistuneen välittämisen kanssa.

Jos asteikko on katkaistu, ei kuvio enää toimi visuaalisen viestinnän periaatteiden mukaan, koska siitä on hävinnyt visuaalinen vertailtavuus. Tästä syystä taulukko on melkein yhtä tehokas, mutta taulukossa ei toisaalta ole väärin tulokinnan mahdollisuutta.

Koko ongelma palautuu siis peruskysymykseen, mitä kuviolla halutaan tuoda esille. Kun siihen on keksinyt vastauksen, monet ongelmat ratkeavat kuin itsestään.

**Erikoistutkija
Vesa Kuusela,
Tilastokeskus**

Panorama of European Business 1999

Monipuolinen näkymä EU-maiden toimialoihin

Kesän alussa ilmestynyt julkaisu antaa aiempaa monipuolisemmat tiedot EU-maiden teollisuuden ja myös palvelualan rakenteellisen kehityksen tutkimiseen.

Teollisuuden tiedot ovat saatavissa kymmenvuotiskaudelta 1988–98 ja palvelualan tiedot pääosin vuosilta 1996–98.

Julkaisu sisältää

- tietoja EU-maiden teollisuuden kilpailukyvyistä suhteessa USA:han ja Japaniin
- tietoja teollisuuden ja palvelujen toimialoista NACE 3 -numeratasolla (ammatikäyttäjän cd-romilla 4-numeratasolla)
- tietoja muun muassa tuotannosta, kulutuksesta, ulkomaankaupasta, työllisyydestä, tuottavuudesta ja työvoimakustannuksista.

Tietojen toimittajat: Eurostat, Euroopan komission yritystoiminnan pääosasto ja eurooppalaiset toimialajärjestöt.

Painetun julkaisun lisäksi saatavilla on **kaksi cd-romia:** perusversio ja ammatikäyttäjän versio, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot kaikilta toimialoilta. Julkaisu on saatavissa **kolmella kielellä** (englanti, ranska, saksa) ja myös cd-romit ovat kolmikielisiä.

Panorama of European Business 1999, 532 sivua. Hinta 50 EUR (+ alv ja toimituskustannukset)

Panorama of European Business 1999 cd-rom – Standard version. Hinta 100 EUR (+ alv ja toimituskustannukset)

Panorama of European Business 1999 cd-rom – Professional version. Hinta 1 000 EUR (+ alv ja toimituskustannukset)

Tilaukset ja lisätietoja:

Eurostat DataShop Helsinki
Tilastokirjasto
PL 2 B
00022 Tilastokeskus
puh. (09) 1734 2221
faksi (09) 1734 2279

s-posti: datashop.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

internet: www.tilastokeskus.fi/tk/kk/datashop.html

TIETOAJAN PALVELUKORTTI

postita ilmaiseksi, faksaa (09) 1734 2354 tai soita (09) 1734 2531

Tilaa Tietoajan

☐ kestitilauksena	350 mk /12 numeron
☐ vuositilauksena	410 mk /12 numeron
☐ irtonumero	39 mk /nro
☐ edellisvuosien irtonumero	30 mk /nro
numeron _____ vuodelta 19	
☐ ilmainen näyttenumero tuttavalleni:	

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

Tilaa Tietoajan kuvia A4-koossa

☐ musta-vaalkokopioina
(nerushintaan 5 numerikopiota)	_____ kpl	65 mk /kpl + alv 22 %
☐ värikopiona	_____ kpl	65 mk /kpl + alv 22 %
☐ musta-vaalkovalvona	_____ kpl	100 mk /kpl + alv 22 %
☐ värikuva	_____ kpl	150 mk /kpl + alv 22 %

Numerosta _____

Sivulta _____

Aiheesta _____

Yhteystietoni/Osoitteenmuutos ___ / ___ 19 ___ alkaen

Vanha osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Asiakasnumero _____

Uusi osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

00003 Helsinki

Tietoaika /3A
VASTAUSLAHETYS
Sopimus 00022/710

 Tilastokeskus

Tilasto
keskus
maksaa
postimaksun

.A215

00022 Tilastokeskus
p. (09) 17 341,
ohivalinta (09) 1734...
faksi p. (09) 1734 2750
www.tilastokeskus.fi

Tietopalvelu, tiedustelut

Tilastokirjasto:
p. (09) 1734 2220,
faksi (09) 1734 2279

Julkaisujen myynti:

p. (09) 1734 2011
(ympäri vuorokauden),
faksi (09) 1734 2474

Aluepalvelutoimistot:

Oulu, p. (08) 537 2046
faksi (08) 537 2047
Seinäjoki, p. (06) 414 4539,
faksi (06) 423 3696

Tampere, p. (03) 3141 5900,
faksi (03) 3141 5950

Turku, p. (02) 274 3430,
faksi (02) 274 3440